Centrală
Regională
doara-Deva

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

VEAC NOU

★ Organ al Consiliului General A.R.L.U.S. ★

ANUL XIII Nr. 29 | Vineri 26 iulie 1957 | 4 PAGINI, 25 BANI

Superioritatea economiei socialiste

Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat al U.R.S.S. pe primul semestru al anului în curs, recent publicat, schiţează tabloul unei economii în plină dezvoltare. Avîntul necontenit al economiei U.R.S.S., ca şi al economiei ţărilor de democraţie populară, constituie cea mai elocventă dovadă a forţei şi superiorităţii socialismului, singurul capabil să asigure un trai civilizat oamenilor muncii.

In primul semestru al anului 1957, planul producţiei globale a industriei U.R.S.S. a fost îndeplinit în proporţie de 104 la sută, creşterea faţă de primul semestru al anului trecut fiind de 10 la sută. Producţia mijloacelor de producţie a crescut cu 11 la sută iar producţia bunurilor de consum cu 8 la sută.

Anul acesta, activitatea economică în U.R.S.S. se desfăşoară sub semnul a două mari acţiuni: reorganizarea conducerii industriei şi construcţiilor şi sporirea rapidă a producţiei agricole în vederea depăşirii, încă în cursul actualului cincinal, a producţiei S.U.A. pe cap de locuitor la principalele produse animaliere. Deşi abia la începutul aplicării lor, ambele acţiuni îşi vădesc de pe acum influenţa stimulatoare asupra dezvoltării economiei naţionale sovietice.

In regiunile administrative economice din U.R.S.S. au fost create 105 consilii ale economiei naţionale. Intreprinderile din subordinea acestor consilii produc trei sferturi din volumul global al producţiei industriale a Uniunii Sovietice, dintre care: sută la sută din producţia totală de fontă, utilaj metalurgic, turbine cu abur şi gaze, automobile; aproape sută la sută din extracţia de petrol şi din producţia de oţel, îngrăşăminte minerale, laminate de metale feroase, ciment; 98 la sută din extracţia de cărbune, 97 la sută din producţia de ţesături ş.a.m.d. Primele măsuri luate de noile consilii ale economiei naţionale au şi început să dea roade, înlăturînd barierele departamentale şi deficienţele de coordonare, stimulînd iniţiativele. Aceasta a contribuit la realizarea unor însemnate economii şi la creşterea productivităţii muncii, care în prezent, faţă de prima jumătate a anului trecut, este mai mare cu 6 la sută în industrie şi cu 9 la sută în construcţii. Preţul de cost a fost scăzut, în medie, cu aproape două procente. Volumul investiţiilor capitale a fost în acest semestru de 79 de miliarde de ruble (în preţuri de deviz), depăşind cu 12 la sută investiţiile capitale din semestrul întîi al anului trecut. In această perioadă a fost continuată cu succes introducerea tehnicii şi tehnologiei înaintate în producţia industrială. In decursul semestrului, aproape 800.000 de inventatori şi raţionalizatori au făcut peste un milion de propuneri, dintre care aproape 700.000 au şi fost puse în practică.

In agricultură, rezultatele sînt la fel de importante. Suprafeţele însămînţate cu plante cerealiere au sporit cu 1,5 milioane de hectare, reprezentînd, faţă de anul 1953, un plus de 23 milioane ha. Creşteri şi mai mari se remarcă la producţia animalieră. In legătură cu aceasta, comunicatul Direcţiei centrale de statistică prezintă cifre de bun augur pentru Uniunea Sovietică în întrecerea cu Statele Unite ale Americii. Faţă de primul semestru al lui 1956, producţia de carne a crescut cu 30 de procente, iar cea de lapte cu 26 de procente. Comparînd cu datele anului 1953, se constată că producţia de lapte în sovhozuri şi colhozuri a crescut de două ori şi jumătate, cantitatea de lapte muls de la o vacă fiind mai mare de aproape două ori.

Succesele însemnate în dezvoltarea economiei naţionale dau statului sovietic posibilitatea să dezvolte măsurile pentru ridicarea nivelului de trai al populaţiei. Comunicatul oferă, şi în această privinţă, date deosebit de semnificative. De la începutul anului, salariile şi pensiile au înregistrat o mărire considerabilă. In răstimp de şase luni, populaţia a primit numai prin diferitele forme ale asistenţei sociale suma de 97,5 miliarde de ruble, adică cu 20 la sută mai mult decît în primul semestru al anului trecut. Colhoznicii au cîştigat cu peste 6 miliarde de ruble mai mult decît în perioada ianuarie-iunie 1956. Oglindind creşterea veniturilor oamenilor sovietici, vînzarea în comerţul cu amănuntul a crescut faţă de primul semestru al anului trecut cu 40 de miliarde de ruble (16 la sută), iar depunerile de economii cu peste 9 miliarde de ruble. O creştere substanţială prezintă investiţiile de stat în construirea de locuinţe.

Concomitent cu dezvoltarea continuă a bazei materiale a societăţii sovietice, cultura socialistă cunoaşte o tot mai mare înflorire. Faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut, numărul şcolilor medii a crescut cu 3.000, dintre care 2.000 la sate. Invăţămîntul mediu a fost absolvit de 1.500.000 de tineri, iar învăţămîntul superior şi alte şcoli tehnice au dat o promoţie de peste 770.000 de noi specialişti sovietici. Numărul instituţiilor ştiinţifice a crescut cu 54. De asemenea, o cifră semnificativă din comunicat este creşterea cu 55 de milioane a spectatorilor de cinematograf.

In această perioadă o creştere însemnată — 18 la sută faţă de prima jumătate a anului trecut — a înregistrat-o volumul comerţului exterior al U.R.S.S. A sporit simţitor schimbul de mărfuri, în primul rînd cu ţările de democraţie populară, precum şi cu alte ţări, în special India, Egiptul, Finlanda.

Rezultatele îndeplinirii planului de stat de dezvoltare a economiei naţionale a U.R.S.S. în primul semestru al anului 1957 sînt o mărturie a creşterii continue a puterii economice a ţării sovietelor, creştere care, în urma noilor măsuri preconizate de Partidul Comunist, cunoaşte un ritm şi mai rapid decît în anii trecuţi.

Acest fapt are o mare importanţă şi pe plan internaţional. Sporirea forţei statului sovietic înseamnă întărirea lagărului socialist, înseamnă creşterea posibilităţilor de menţinere a păcii în întreaga lume.

Ing. Constantin Tuzu

vicepreşedinte al Comisiei de Stat a Planificării

Luna şi doi bani jumate

Competiţia pentru cucerirea spaţiului cosmic constituie fără îndoială unul din cele mai pasionante semne ale epocii noastre. După cum se ştie, această întrecere are doi protagonişti: U.R.S.S. şi S.U.A. Cei mai eminenţi savanţi din cele două ţări îşi dispută acum întîietatea în ce priveşte lansarea satelitului artificial al Pămîntului. Şi probabil că şi această emulaţie dintre cele două mari puteri ale lumii îşi are contribuţia sa la faptul că planurile savanţilor devin tot mai îndrăzneţe, mai înaripate.

Intr-un articol publicat de săptămînalul „Ogoniok", semnat de acad. Blagonravov se arată că unii sateliţi artificiali ai Pămîntului, care vor fi lansaţi în viitorul apropiat, vor rămîne la înălţimea stabilită şi chiar se vor îndepărta pînă ce, din voinţa oamenilor de ştiinţă, se vor transforma în sateliţi artificiali ai Lunei. Aceste experienţe, scrie Blagonravov, vor da posibilitate ca în viitorul apropiat să fie lansat un satelit special radioteleghidat, care să permită observarea de pe Pămînt a spaţiilor circumlunare. Apoi va sosi timpul pentru debarcarea pe Lună a unor tanchete-laboratoare, dirijate prin radio de pe Pămînt.

Savantul sovietic preconizează unirea eforturilor oamenilor de ştiinţă şi a mijloacelor de care dispun diferite ţări pentru a promova un progres mai rapid al ştiinţei, în special pentru dezlegarea misterelor universului. „Am fi bucuroşi, scrie autorul, să stabilim contacte permanente şi trainice cu oamenii de ştiinţă din S.U.A. care activează în domeniul astronauticii, precum şi cu societăţile americane care se ocupă de zboruri interplanetare".

Acesta este punctul de vedere al oamenilor de ştiinţă şi al opiniei publice sovietice, care se pronunţă pentru o strînsă colaborare ştiinţifică internaţională. In această lumină, apare cel puţin bizară aserţiunea unor cercuri nord-americane, după care la baza activităţii savanţilor sovietici ar sta, chipurile, teribile planuri agresive, ce urmăresc — nici mai mult, nici mai puţin decît... sovietizarea Lunei!

Lansînd această gogoriţă, propagandiştii războiului rece au bătut toate recordurile. La auzul acestei minciuni de doi bani jumate, ca să folosim expresia unui scriitor englez care a fost la modă acum vreo două decenii, orice om de bun simţ reacţionează prin a izbucni în hohote de rîs. Dar dincolo de aspectul ei hilar, această enormitate are darul să ilustreze încă o dată felul în care adepţii războiului rece nu se dau în lături de la cele mai fantastice aberaţii pentru a semăna neîncredere şi suspiciune între oameni şi popoare.

Şi acest aspect al chestiunii nu are, fireşte, în sine nimic amuzant.

V. Dascălu

Insemnări

Mesajul cărţilor

O simplă informaţie apărută în ultimul număr al săptămînalului de cultură Tribuna stă la baza însemnării de faţă: editura engleză Lawrence and Wichart a publicat recent o antologie de schiţe şi nuvele sovietice din ultimele două decenii. Antologia cuprinde lucrările lui M. Prişvin, S. Antonov, N. Tihonov, V. Tendreakov, V. Ovecikin şi alţii.

Această simplă ştire este o altă precisă şi elocventă dovadă a interesului pe care literatura sovietică, purtătoarea unui mesaj umanist îl trezeşte mereu mai puternic, în conştiinţa oamenilor însetaţi de cultură, de cunoaştere şi de fraternitate în lumea întreagă. Această simplă ştire este o altă precisă şi elocventă probă că literatura sovietică este din ce în ce mai răspîndită în lume. Că cele mai bune lucrări sovietice care se disting totdeauna prin frumuseţea lor morală, expresie a unei înalte şi nobile conştiinţe şi concepţii despre lume, sînt din ce în ce mai citite de popoarele care aspiră către un viitor senin.

Traversînd fără de viză frontierele, călătorind de-a lungul meridianelor acestui glob strălucitor de frumuseţe, aceste cărţi, înaripate mesaje, sînt stele ale speranţelor întregii lumi. Ele sînt şi manuale de viaţă şi conduită etică pentru aceia care se pregătesc să păşească pe marele drum al umanităţii înaintate, deschis de 40 de ani de geniul poporului rus şi de conducătorii lui revoluţionari.

Acestea sînt în esenţă opiniunile afirmatorilor noului din literatura sovietică şi ele nu pot fi dezminţite de nici o critică adversă, oricare ar fi poziţia ei estetizantă. Şi poate că mai elocvent decît aceste afirmaţii generale este graiul sec dar sonor al cifrelor demonstratoare ale succesului de „piaţă comercială" ale cărţii sovietice. Astfel, în anul 1955 au apărut în lagărul capitalist al lumii 680 de lucrări sovietice, aparţinînd celor mai diverse genuri literare. In 1956, cărţile scriitorilor sovietici au atins cifra de 890 de titluri, iar tirajul s-a dublat, trecînd de la 2.731.000 la 5.528.000 de exemplare.

In Franţa, tirajul a trecut în decursul anilor respectivi de la 220.000 la 1.316.000 exemplare, în Anglia de la 34.000 la 123.000, iar în Italia de la 250.000 la 300.000 exemplare.

Străbătînd fără viză frontierele şi meridianele, cărţile sovietice se dovedesc cu atîţia prieteni buni ai oamenilor simpli şi doritori a transforma luminos viaţa şi planeta. Ele sînt primite ca atare de tot mai multe milioane de cititori.

Autorii lor, scriitorii sovietici, cunosc aceasta şi îşi dau seama de marea lor responsabilitate. De aceea sînt susceptibili de a primi orice critică menită să-i ajute exigent şi just în procesul lor de creaţie. După cum prin lărgirea temelor, prin preocuparea de ridicare a nivelului artistic dau cele mai ferme răspunsuri adversarilor ideologici.

Alexandru Balaci

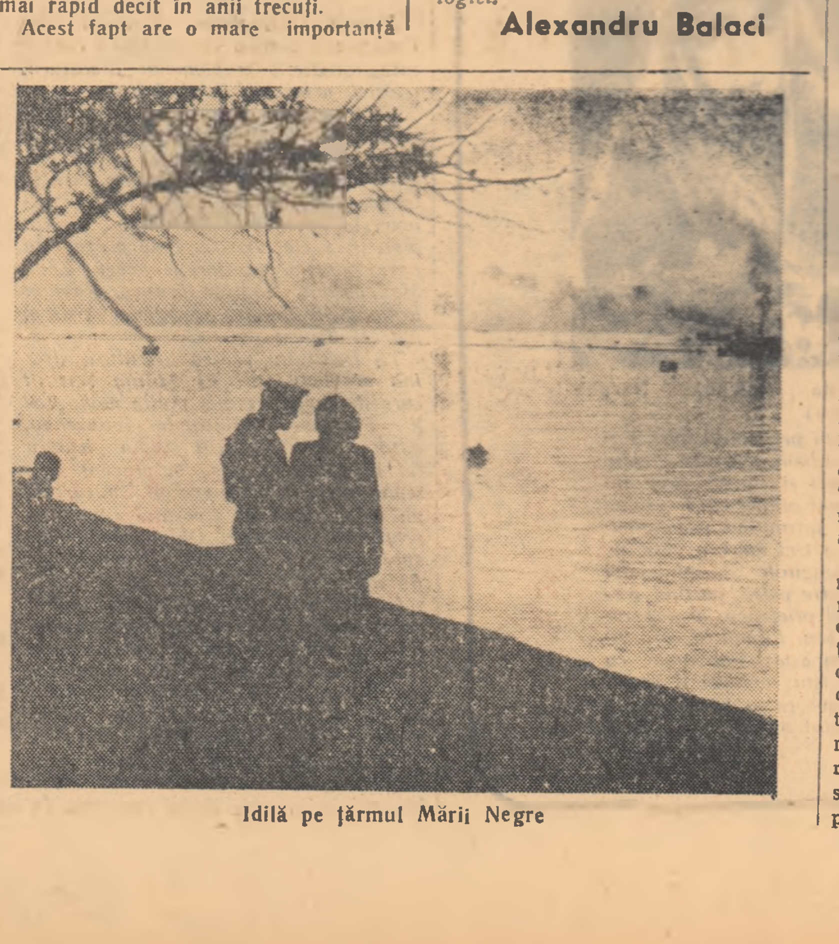

Idilă pe ţărmul Mării Negre

Cultura romînească în U.R.S.S.

Ţin să spun de la început că acest subiect nu poate fi epuizat în cuprinsul unui articol de ziar. Dealtfel, aceasta este şi prima dovadă a interesului crescînd pe care popoarele sovietice îl manifestă pentru cultura poporului romîn: faptele în acest domeniu sînt atît de multe, încît ar putea constitui material suficient pentru o carte. Literatura, dramaturgia, muzica, dansul, pictura romînească, — toate află în Uniunea Sovietică nu numai un public receptiv, dar şi specialişti care urmăresc cu interes şi multă atenţie creaţia culturală a poporului romîn.

In calitate de traducător al unor cărţi şi piese de teatru romîneşti, îmi este bineînţeles mai uşor să vorbesc despre acest domeniu. Iată cîteva fapte concludente.

In stagiunea teatrală 1956—1957, nu mai puţin de 23 de teatre sovietice au pus în scenă piese romîneşti. Printre acestea se află teatrele cele mai mari din Ţara Sovietelor, ca de pildă M.H.A.T.-ul şi Teatrul Central al Armatei Sovietice din Moscova, Teatrul academic „Puşkin", Teatrul „Gorki" din Leningrad, Teatrul academic din Riga, Teatrul „Stanislavski" din Erevan şi multe altele. In cursul acestei stagiuni, numai la teatrele din Moscova şi Leningrad piesele romîneşti „Steaua fără nume" a lui M. Sebastian şi „Titanic vals" a lui Muşatescu au realizat peste 150 de spectacole, fiind vizionate de aproximativ 220.000 de spectatori.

Cam în acelaşi timp, adică în ultimele 8—10 luni, editurile din Moscova au scos de sub tipar 12 cărţi romîneşti, cu un tiraj total de peste 300.000 de exemplare. Printre aceste cărţi se află culegeri din autori clasici romîni Delavrancea şi Negruzzi, şi autori contemporani, printre care Cezar Petrescu, Zaharia Stancu, Francisc Munteanu, Nina Cassian etc. Toate acestea sînt desigur fapte concludente. Dar interesul pentru cultura romînă nu se mărgineşte numai la literatură şi teatru. Muzica romînească stîrneşte un interes la fel de viu. La noi este foarte răspîndită părerea că romînii sînt un popor extrem de muzical. Dealtfel, muzica populară este poate singurul aspect sub care poporul romîn a fost cunoscut în Rusia şi înainte de Revoluţie. Cîntăreţii şi muzicanţii romîni sînt primiţi cu un viu interes de publicul sovietic. Am asistat, iarna aceasta, la cîteva spectacole date de opereta romînească la Moscova. Publicul nostru a făcut o primire entuziastă artiştilor romîni. In ziarele sovietice s-a scris mult, cu acest prilej, despre muzica romînească, despre autorii de operetă, despre actorii romîni. In special a fost foarte mult apreciat talentul eminentului actor şi cîntăreţ Ion Dacian. O dovadă a ecoului stîrnit de reprezentaţiile operetei romîneşti o constituie şi faptul punerii în scenă, la Odesa, a operetei lui Gherase Dendrino „Lăsaţi-mă să cînt". Sînt sigur că aceasta este numai un început.

Muzica populară romînească este astăzi destul de bine cunoscută în Uniunea Sovietică. Ea se transmite regulat la radio, se imprimă pe plăci de patefon, partiturile sînt tipărite de editurile muzicale şi nu sînt deloc rare concertele în care cîntăreţi şi muzicanţi sovietici execută cu drag doine şi arii populare romîneşti. Relativ mai puţin cunoscută este muzica simfonică romînească. Concertele care s-au dat pînă acum au fost prea puţine faţă de interesul ce există pentru muzica romînească. Publicul sovietic ar saluta cu bucurie noi concerte ale maestrului George Georgescu şi ale orchestrelor simfonice romîneşti. Şi în ceea ce priveşte prezentarea valorilor plasticii romîneşti mai sînt desigur multe de făcut. Expoziţiile care au fost organizate pînă acum în oraşele sovietice n-au dat încă publicului o imagine clară şi cuprinzătoare despre tezaurul picturii romîneşti. Este de dorit ca aceste goluri să fie umplute cît mai curînd, lucru pentru care există toate condiţiunile necesare. Este bine cunoscut interesul şi atenţia pe care oamenii sovietici le acordă culturii tuturor popoarelor, indiferent de faptul dacă este vorba de popoare mari, cu o veche şi bogată cultură, sau de popoare mici, care abia şi-au creat condiţiile necesare pentru promovarea culturii. Creaţia culturală a poporului romîn prezintă pentru oamenii sovietici un interes deosebit. Este vorba doar de un popor vecin şi prieten, de o ţară pe care au cunoscut-o personal mii şi mii de oameni sovietici, foşti ostaşi ai Armatei Sovietice, care a ajutat poporul romîn să se elibereze de sub jugul hitlerist. Iată un motiv în plus care face ca tot ceea ce e legat de Romînia, tot ce ajută la cunoaşterea talentatului popor romîn — o carte, un film, un concert, — să stîrnească un interes din ce în ce mai viu în Uniunea Sovietică. Acest interes se întăreşte pe măsură ce cresc şi se întăresc legăturile de prietenie şi colaborare între popoarele noastre.

Ilia Konstantinovski

membru al Uniunii Scriitorilor Sovietici

Un sentiment neobişnuit

Dl. Gordon Rockesburg, redactor şef adjunct al săptămînalului englez specializat în probleme agricole „Farmer's Weekely", a vizitat în ultimul timp Uniunea Sovietică. Alături de impresiile strict profesionale pe care le-a cules, dl. Rockesburg a încercat un sentiment puţin obişnuit. „Ca englez, a declarat domnia-sa, m-au uimit mai ales proporţiile. Acestea se fac simţite deopotrivă pe străzile Moscovei, în uriaşele clădiri noi, în bulevardele largi care duc spre minunata expoziţie şi spre universitate, ca şi atunci cînd străbaţi cîmpiile întinse şi bine lucrate ale Ucrainei, imensele plantaţii de bumbac ale Uzbekistanului sau pămînturile desţelenite ale Kazahstanului... Peste tot, în oraşe ca şi la sate, întîlneşti mari şantiere semnalate de macarale, mii şi mii de autocamioane care transportă materiale de construcţie".

Aşa dar, mai întîi un sentiment de măreţie, de forţă incomparabilă. Iar în al doilea rînd, o concluzie implicită din care se poate constata că un specialist agricol occidental este uneori mai perspicace decît un diplomat sau un amiral atlantic.

Ce e nou în agrobiologie

Este ştiut din teoria cunoaşterii a materialismului filozofic marxist, că toate cunoştinţele noastre asupra realităţii au la bază experienţa directă. Nu putem dobîndi cunoştinţe temeinice asupra unui lucru dacă nu stabilim contactul cu acest lucru, şi dacă nu luăm parte activă la transformarea realităţii. Expresie vie a unităţii dintre teorie şi practică, a împletirii armonioase dintre ştiinţa cea mai abstractă şi practica agricolă şi zootehnică, — ştiinţa agrobiologică miciurinistă materialistă ilustrează cu prisosinţă acest principiu.

Cînd în 1948, la sesiunea Academiei Unionale de Ştiinţe Agricole „V. I. Lenin" din Moscova, cunoscutul savant sovietic acad. T. D. Lîsenko şi-a rostit părerea în privinţa transformării unei specii în altă specie, el se baza pe experienţa proprie a transformării griului tare, de primăvară (Triticum durum cu 2 n = 28 cromozomi) în griu moale, de toamnă (Triticum vulgare cu 2 n = 42 cromozomi). Părerea exprimată a reţinut atenţia auditorilor, caracterul ei exact din punct de vedere ştiinţific fiind confirmat de dovezile experimentale, practice, prin care noua orientare miciurinistă materialistă în biologie înlătura vechiul din ştiinţă, făcînd să naufragieze lamentabil mendel-morganismul. Revenindu-şi după comoţia puternicului şoc, rămăşiţele naufragiate ale vechilor teorii antiştiinţifice au socotit şi mai socotesc încă posibil să sperie nava ce a pornit înainte cu toate pînzele desfăşurate. In truda lor zadarnică de a găsi nod în papură, au căutat să se lege nu de orientarea nouă, ce se impunea de la sine, ci de unele păreri ale savantului în ceea ce priveşte specia biologică, uitînd că înţelegerea acestei probleme este inseparabilă de însuşirea concepţiei materialiste despre ereditate, tot aşa după cum înţelegerea justă a eredităţii nu este posibilă fără cunoaşterea procesului istoric de dezvoltare a speciei.

Pornind de pe poziţiile materialismului dialectic, biologii miciurinişti materialişti au arătat că nu poate exista organism viu în afara condiţiilor de mediu. Organismul viu şi condiţiile sale de viaţă se prezintă ca o unitate dialectică. Grîul de toamnă care s-a format în regiuni mai nordice, cu ierni lungi şi friguroase, cere, în prima parte a vieţii sale, după încolţire, o anumită temperatură scăzută cuprinsă între 0 şi + 3 grade şi o anumită umiditate etc., în timp ce bumbacul, care e o plantă mai sudică, are nevoie de o temperatură mai ridicată de 20, 25 sau chiar 30 de grade. Fiecare specie de plantă sau animal cere pentru existenţa şi dezvoltarea sa, condiţiile în care s-a format. Dar în aceeaşi regiune şi chiar pe acelaşi petec de pămînt, cu aceleaşi condiţii de viaţă, trăiesc specii de plante şi animale diferite. Fiecare ia din mediul înconjurător elementele ce îi convin şi se formează diferit, de aceea se şi comportă diferit. Această însuşire comună tuturor organismelor vii, de a cere pentru viaţa lor anumite condiţii şi de a lua în anumit fel hrana din mediul înconjurător, este însăşi ereditatea. Schimbul continuu de substanţe dintre organism şi mediu se realizează prin metabolism. El deosebeşte materia vie de cea lipsită de viaţă, stă la baza eredităţii. Ca să schimbăm ereditatea trebuie să schimbăm metabolismul, să schimbăm condiţiile de viaţă ale organismului — condiţiile lui de nutriţie.

Cauza principală care duce la formarea de specii noi este deci schimbarea condiţiilor de mediu.

Mergînd mai departe în cercetările sale despre specie şi ereditate, acad. Lîsenko a descoperit legea speciei biologice potrivit căreia „în natura animalelor, plantelor şi micro-organismelor, diferitele organe, însuşiri şi procese fiziologice, întreaga diversitate a însuşirilor, formelor şi funcţiilor organismului, tind să acţioneze direct sau indirect pentru propăşirea speciei respective, deşi în unele cazuri aceasta duce la scurtarea vieţii unor indivizi sau chiar la moartea lor".

Pornind de la această lege şi sprijinindu-se pe legile eredităţii şi variabilităţii ei, despre care am amintit mai sus, ca şi pe experienţa practică, Lîsenko a urmărit cu succes în ultimul deceniu, la baza experimentală Gorki Leninskie de lîngă Moscova, experienţele sale privind crearea unei rase de vaci care să dea producţie mare de lapte cu un conţinut ridicat în grăsime. In acest scop au fost efectuate încrucişări între rasa Jersey de talie mică, dar cu lapte foarte gras, şi rasele de vaci cu talie şi greutate mare, dar cu un conţinut mai scăzut de grăsime în lapte (3—4 la sută).

Intr-un interviu acordat unui corespondent al ziarului „Pravda", publicat la 17 iulie, acad. T. D. Lîsenko arată care este stadiul actual al cercetărilor sale şi rezultatele practice obţinute pînă în prezent.

Este cunoscut de către zootehnişti faptul că rasele de vaci cu greutate mare dau, de regulă, lapte cu un procent scăzut de grăsime. De asemenea se ştie că încrucişarea nu dă totdeauna rezultate bune în privinţa sporirii conţinutului în grăsime paralel cu creşterea greutăţii corporale. In experienţele sale, Lîsenko a căutat să obţină în mod dirijat o asemenea rasă cu greutate corporală mare, dar şi cu un procent ridicat de grăsime în lapte.

Rasele de vaci cu talie mare folosite în ferma experimentală dau, cînd sînt bine hrănite, viţei cu o greutate corporală foarte mare la fătare. Aceasta variază între 44—60 kg., unii viţei atingînd chiar 70 de kilograme. Acest fapt este însă dăunător sănătăţii vacilor, care fată foarte greu, şi, în consecinţă, nu este folositor nici speciei biologice. Dimpotrivă, vacile din rasa Jersey dau viţei de 17—20 kg. la fătare. O greutate prea mică este de asemenea necorespunzătoare din punct de vedere biologic pentru specie.

Incrucişînd însă tauri din rasa Jersey cu vaci de talie mare şi administrînd un regim de nutriţie abundentă vacilor înainte de fecundare şi în timpul gestaţiei, fetusul este nevoit să se dezvolte, însuşindu-şi calităţile rasei cu greutatea mică (Jersey). Datorită hranei bune şi abundente în timpul gestaţiei, viţeii obţinuţi în urma încrucişării rasei Jersey cu rasele de talie mare, au pînă la 30 kg la fătare. Sînt deci aproape de două ori mai grei ca viţeii din rasa pură Jersey. Această greutate nu este prea mare, şi fătările sînt normale. Femelele ajung însă la prima fătare la greutatea de 500 kg, depăşind pe cele din rasa Jersey, care au abia 300—400 kg. In acelaşi timp, producţia de lapte este foarte ridicată. Ea poate ajunge la 6—7000 litri anual şi chiar mai mult, de fiecare vacă, iar procentul de grăsime aproape se dublează, ajungînd la o medie de 5,2. El poate depăşi în unele cazuri chiar 6 la sută. Acesta este un record, dacă avem în vedere faptul că vacile mame încrucişate, de talie mare, nu dau decît 2,8—3,6 la sută grăsime în lapte.

Prof. dr. M. I. Neagu

(continuare în pag 3-a)

Festival! desen de A. Leonov

Se vor întîlni...

In ceasul cînd scriu aceste rînduri, sute de trenuri, vapoare şi avioane, aduc spre Moscova 30.000 de tineri din cele mai îndepărtate colţuri ale lumii.

Se vor întîlni acolo tineri de toate rasele, de toate ocupaţiile: muncitori, studenţi, scriitori, artişti, sportivi şi vor aduce Păcii şi Prieteniei, darul lor, închinarea lor.

Prin aceşti soli aleşi, popoarele se vor cunoaşte reciproc, prin cîntecele şi dansurile lor populare, în care se oglindesc atît de minunat tot ce au mai bun sufletele popoarelor, îmbogăţite de suferinţă şi de năzuinţi. Se vor cunoaşte şi prin vorba de la om la om, prin convieţuirea în acelaşi cald climat de înfrăţire şi înţelegere reciprocă.

Se întîlnesc la Moscova tineri sovietici cu tineri din democraţiile populare. Ei vor avea astfel imaginea vie a unei imense solidarităţi între popoare, care alcătuiesc o forţă uriaşă de peste un miliard de oameni. Tinerii aceştia îşi vor da seama mai concret de puterea lagărului socialist.

Se vor întîlni tineri din acest lagăr cu tineri din colonii şi ţări dependente. Aceştia din urmă vor înţelege cît de puternică este forţa care îi susţine în lupta lor pentru libertate şi vor strînge frăţeşte mîna acelor care îi ajută.

Se vor întîlni tineri din ţări metropolă cu tineri din colonii şi îşi vor strînge mîna cu sinceritate, fără să se ruşineze, ştiind bine că ei, personal, nu au nici o vină şi sînt străini de împilare şi obijduire.

Se vor întîlni tineri din ţări capitaliste cu tineri sovietici, şi vor sta de vorbă. Şi tinerii din ţările capitaliste vor umbla prin Moscova, se vor întîlni în fiecare zi cu populaţia capitalei sovietice, vor vizita instituţii şi întreprinderi, se vor împrieteni cu tineri sovietici şi îi vor vizita în casele lor, şi le vor cunoaşte părinţii şi rudele. Vor vedea astfel cu ochii lor viaţa oamenilor din Uniunea Sovietică. Tinerii aceştia vor afla în sfîrşit care este faţa lumii noi. Cei mai mulţi dintre ei au crescut hrăniţi cu minciuni, cu născociri, cu produsul unei imaginaţii stimulată de ură şi de patimă. Iar puterea minciunii cînd e mînuită cu abilitate şi tenacitate, este mare. Uneori încep a crede în ea chiar şi unii oameni de bună credinţă.

De data aceasta, în faţa realităţii, tînărul francez, englez sau american se va deştepta şi îşi va da seama de minciuna în care a fost silit să trăiască. Va fi cutremurat, uluit de cutezanţa şi lipsa de scrupule, a celor care l-au minţit.

Vor descoperi un continent nou, o lume nouă, în care omul are alt preţ şi altă demnitate, în care canibalismul sub diverse forme camuflate nu mai este conceptul de bază al orînduirii sociale, în care valorile spirituale sînt pe primul plan, şi în care Pacea este privită stare normală între popoare, războiul fiind înlocuit cu colaborarea şi prietenia între popoare.

Acesta e unul din aspectele noi, specifice ale Festivalului tineretului din 1957, datorită faptului că Festivalul are loc la Moscova, în inima Uniunii Sovietice. Şi aspectul acesta nu este de loc neglijabil.

El va contribui în mare măsură la întărirea păcii. Tineretul îşi va da seama că Uniunea Sovietică nu poate fi un agresor. Confruntarea tineretului din ţările capitaliste cu realităţile din Uniunea Sovietică, va pune capăt multor legende scornite care justifică în ochii mulţimilor impozite colosale ce nu au în fond alt ţel decît de a spori fără măsură beneficiile cîtorva miliardari fabricanţi de armamente.

Tineretul din ţările capitaliste, deci, nu-şi va da seama numai de minciuna în care a fost ţinut, dar şi de tot ceea ce ducea la susţinerea acestei vaste minciuni. Intors acasă, acest tineret va simţi desigur nevoia şi datoria să strige adevărul.

Şi adevărul acesta este cel mai puternic aliat al păcii şi prieteniei dintre popoare.

Demostene Botez

ORIZONT

Opiniile unui savant american

Intre 25 iunie şi 6 iulie anul trecut a avut loc la Moscova al treilea Congres al matematicienilor sovietici la care au participat ca delegaţi sau invitaţi circa 60 de matematicieni străini din diferite părţi ale lumii. Astfel, din Franţa a participat o delegaţie condusă de marele matematician A. Denjoy. Din ţara noastră au participat doi delegaţi ai Academiei R.P.R. şi 5 invitaţi personal. Din Statele Unite au participat doi matematicieni. Unul din ei A. J Lohwater, delegat al Societăţii matematice americane, a publicat recent un articol în revista americană „Science“ intitulat „Matematica în Uniunea Sovietică“ în care descrie impresiile culese în cursul vizitei în Uniunea Sovietica Ca participant la Congresul matematicienilor sovietici am citit cu interes acest articol şi socot că nu este lipsit de interes nici pentru publicul din ţara noastră.

Omul de ştiinţă american începe prin a da ceva ce el numeşte „caracteristicile generale ale Congresului“, „Adunarea — remarcă savantul american — a fost asemănătoare cu adunările anuale ale oricărei societăţi ştiinţifice din S.U.A.; au fost prezentate comunicări generale, comunicări pe secţii de specialitate, o şedinţă de lucru a societăţii de matematică şi la sfîrşit un banchet de închidere“. Lohwater menţionează că „Delegaţia americană a fost primită de către colegii din U.R.S.S. cu ovaţii, atît la începutul, cît şi la sfîrşitul congresului...“

Cu privire la informarea ştiinţifică a cercetătorilor sovietici A. J. Lohwater a putut constata că „Literatura matematică din vest este uşor accesibilă în U.R.S.S., în special in marile centre, astfel incit numele unor cercetători americani erau cunoscute bine, tot aşa cum şi noi cunoaştem din publicaţii numele matematicienilor sovietici“. Peste tot omul de ştiinţă american a simţit dorinţa de apropiere, de stringere a relaţiilor. „Eram mereu întrebaţi despre ce probleme se ocupă în prezent colegii americani. Congresul a fost un prilej de reinodare a unor vechi legături ştiinţifice şi de creare a unor noi legături“.

Trecind la aspectul pur ştiinţific al Congresului, autorul articolului menţionează că, pentru el, unul din cele mai importante obiective era să discute cu cercetătorii sovietici lucrările acestora. „Aceste discuţii sint de fapt sufletul adunărilor regionale şi interregionale americane şi trebuie să recunosc că aici (în U.R.S.S. — N.N.) a fost locul unde le-am văzut cel mai mult încurajate. În hall-urile universităţii, în afara sălilor de şedinţe, pretutindeni se discuta...“

Pentru a ilustra onestitatea profesională a oamenilor de ştiinţă cu care a avut contact, Lohwater relatează următorul fapt: „Un matematician, care după părerea mea n-a dat contribuţii de o mare insemnătate, a făcut o trecere în revistă a rezultatelor obţinute in teoria funcţiilor analitice univalente. Materialul prezentat exagera meritele lui I. E. Vasilievici şi ale defunctului G M. Goluzin, care fără indoială au avut contribuţii remarcabile in acest domeniu. Atît Cartwright de la Cambridge University, cît şi eu, eram extrem de stingheriţi datorită faptului că aveam impresia că se evită expunerea rezultatelor spectaculoase obţinute recent de W. K. Hayman, unul dintre cei mai mari matematicieni englezi. La sfirşitul comunicării eram gata să scoatem la iveală această omisiune, cind Vasilievici însuşi s-a ridicat şi, intr-o expunere care a durat 20 de minute, a prezentat o schemă amplă a rezultatelor şi metodelor lui Hayman“.

Unul din aspectele care a preocupat mult pe matematicianul american a fost calitatea educaţiei tehnice. El s-a folosit de orice prilej pentru a discuta cu matematicienii sovietici problema învăţămîntului matematic în U.R.S.S. fiind impresionat în mod cu totul deosebit de atenţia care se acordă studenţilor înzestraţi. „Astfel de studenţi ajung de timpuriu sub influenţa celor mai erudiţi oameni de ştiinţă şi stabilesc cu profesorii relaţii similare cu cele din vechile universităţi germane. Uniunea Sovietică a produs numeroşi tineri cercetători excepţionali; spre exemplu, în specialitatea mea (variabilele complexe) un tînăr cercetător de 20 de ani, A. A. Goldberg, unul din cei mai buni studenţi ai lui L. I. Volgovski, a dat o soluţie remarcabilă faimoasei probleme a lui Nevanlinna, cu privire la valorile funcţiilor meromorfe“.

Ultima parte a articolului este închinată necesităţii intensificării schimburilor internaţionale ştiinţifice.

Intr-o discuţie pe care a avut-o cu V. P. Eliutin, ministrul Invăţămîntului Superior al U.R.S.S. acesta şi-a exprimat speranţa că vizita matematicienilor şi a fizicienilor americani va marca începutul unor largi schimburi culturale. Totodată, savantul american a discutat cu colegii săi sovietici posibilitatea intensificării schimburilor de matematicieni între S. U. A. şi U.R.S.S.

In cadrul acestor discuţii s-a manifestat in mod evident de ambele părţi dorinţa de a îmbunătăţi relaţiile sovieto-americane. Profesorul Lohwater îşi încheie articolul său cu următoarea frază: „După părerea mea este o cerinţă urgentă de a se lărgi contactele ştiinţifice la toate nivelurile şi este evidentă necesitatea unei urgente examinări, a obiectivelor noastre pe tărîmul lărgirii relaţiilor culturale şi ştiinţifice între S.U.A. şi U.R.S.S.“

Acad. G. Vrănceanu

Un interesant articol din „Sovetskaia kultura“

In „Sovetskaia kultura“ din 18 iulie a apărut un interesant articol semnat de P. Trofimov intitulat „Inalta menire a artei sovietice“. Cultura sovietică, scrie autorul articolului, s-a dezvoltat pe baza principiilor leniniste ale spiritului de partid în artă şi literatura, principii care indrumă arta şi literatura pe făgaşul reflectării adevărului vieţii, a educării etice şi estetice a poporului sovietic, a oglindirii luptei pentru construirea comunismului.

O orientare cu totul contrarie principiilor leniniste în creaţie, confuză şi nejustă şi care a avut urmări nefaste in activitatea practică a oamenilor de artă, a dat grupul fracţionist antipartinic al lui Malenkov, Kaganovici, Molotov şi Şepilov.

Arătind prejudiciile pe care acest grup antipartinic l-a adus dezvoltării culturii sovietice, P. Trofimov scrie: „Indicaţiile lui Malenkov cu privire la problema tipicului in artă au stingherit profund dezvoltarea artei noastre şi au contribuit la apariţia unor lucrări cenuşii, superficiale, stereotipe. Criticii literare şi artistice sovietice îi este străină metoda raţionamentelor „întortochiate“ atît de caracteristice discursurilor lui Şepilov referitoare la literatură, pictură şi muzică şi mai ales la problema indrumării artei de către partid. Lui Şepilov i s-a oferit adesea posibilitatea de a supune unei critici ascuţite pe unii literaţi şi artişti ce au comis greşeli serioase in creaţia lor, dar el, lăsindu-se influenţat de anumite păreri lipsite de principialitate nu a folosit această posibilitate, împiedicind indreptarea laturilor negative in arta noastră, în calcind normele leniniste de indrumare a artei.“

Oamenii de cultură sovietici, educaţi de partid, scrie P. Trofimov in încheierea articolului, înfierează cu indignare pe fracţioniştii prinşi in păienjenişul unor dogme şi păreri învechite.

ACEEAŞI LIMBĂ

de Mihail Şolohov

In stanita Lujinî mai stăruie o crustă de zăpadă de mult întinată, graurii abia sosiţi au pene noi, de culoarea oţelului brunat.

Fumul hogeacurilor e reavăn şi subţire. Cerul, ca mai totdeauna — cenuşiu. Siluetele caselor, neclare — pesemne din cauza negurii rare. Numai dincolo de Don, precisă şi severă, unduie creasta muntelui, iar pădurea încremenită, pare desenată în tuş.

La Casa poporului se ţine Congresul raional al Sovietelor. Abia începuse. Secretarul Comitetului regional de partid rosteşte apăsat fiecare cuvînt al raportului privitor la situaţia internaţională. Pe bănci şed delegaţii: dacă te uiţi de la spate vezi doar şepci căzăceşti cu margine roşie, căciuli căzăceşti, cuşme, şiruri de scurte de blană tăbăcită. Smiorcăie toţi din nas. Din cînd în cînd se aude cineva tuşind. Ici, colo, bărbi; cei mai mulţi sînt însă oameni cu obraji raşi şi cu mustăţi de toate culorile; alţii nu poartă mustăţi.

Secretarul citeşte nota lui Chamberlain. Cineva din fund, strigă înfierbîntat:

— Să mai lase lătratul!

Preşedintele loveşte paharul de sticla cu apă.

— Linişte!...

După raport, în pauza de o jumătate de oră, cînd în foaier fumul de tutun se lăsase ca o ceaţă peste căciuli, din vuietul de glasuri am auzit unul cunoscut, pare-mi-se al lui Maidannikov. Mi-am croit drum cu coatele. Era el, Maidannikov, preşedintele nou ales al cătunului Pesceanii. In jurul lui o grămadă de cazaci. Cel mai tînăr dintre ei, cu o budionovkă neponosita, toc mai încheia:

— ... şi o să ne batem.

— Şi o să mîncăm papară...

— Da' mai inainte cum a fost?

— Ei au tehnică, frăţioare.

— Tehnica fără oameni, e ca şi calul fără cazac.

— Parcă ei n-au oameni destui?

Maidannikov începu să vorbească din nou. Glasul lui e dens şi molatec — straşnică unsoare pentru osii.

— Lasă asta. Nu mai zăpăci lumea... Dacă o fi război, apoi om şti a ţine piept. Ptiu, da mai potoleşte-te! Lasă-mă să vorbesc! Cînd o să isprăvesc eu trăncăneala, ai să începi tu să turui, dar pînă una alta, ascultă. In cinşpe ne-au luat în războiul cu nemţii. Eram in seria treia. Sotnia noastră a fost trimisă pe front, din staniţa Kamenskaia. Ne-au ataşat la divizia a opta infanterie. Şi am umblat ca un fel de lăturaşi. Am luat parte la lupte. Lîngă Stiria ne-au luat caii. Ne-au înşurubat baionete la arme şi cît pe ce să întrecem lăcustele. Luptam şi în tranşee, şi cum s-a nimerit. Da'mai mult in tranşee. Un an întreg am stat în blestematul ăla de pămînt. Patru luni fără pic de răgaz. Ne-au mîncat păduchii. Ne omora aleanul şi pe deasupra mai eram şi nespălaţi. Păduchii erau şi ei de două feluri: ăia născuţi din plictis erau pleşuvi, ăilalţi — din murdărie — negri ca gîndacii. Cu toate că erau deosebiţi, îi hrăneam la fel — scoteai cămaşa, o întindeai pe pămînt şi treceai peste ea cu gamela sau cu cartuşul obuzului. I-am bătut cu ciomege, cu centiroane... Ii omoram ca pe fiare, aşa se înmulţiseră! Se plimbau prin cămăşi in herghelii.

Iar noi luptam. Pentru ce, cum, de ce? — nimeni nu ştia. Işi spărgeau alţii oalele în capetele noastre.

Trecuse un an şi mă apucase o lehamite, să mori nu alta! Mi se făcuse dor de cal, nu-l vedeam cu lunile, nu ştiam cum era îngrijit; acasă îmi rămăsese familia şi nu ştiam cum o scoteau la capăt; dar, mai ales, nu ştiam de ce oamenii — şi eu împreună cu ei — se duceau la moarte.

Prin anul şaişpe, ne-au luat de pe front şi ne-au dus în spatele liniei, la vreo patruzeci de kilometri. Sotnia a fost completată aproape numai cu moşnegi. Bărbi — mai jos de buric, şi cîte altele. Ne-am hodinit ce ne-am hodinit, am grijit de cai, şi, deodată, pleosc! De la Statul Major al diviziei vine un ordin: sotnia noastră să fie trimisă pe linia frontului, cică se răsculaseră acolo soldaţii şi nu mai voiau să se ducă în tranşee, să se vire în pămînt — nu voiau să se-ncuscrească cu moartea... — ne lămurea esaulul Dîmbaş. Am luat şi i-am scris un bileţel şi i l-am zvîrlit din gloată: „Excelenţa voastră ne-aţi lămurit despre război, precum că oamenii de diferite limbi se luptă între ei, da' împotriva oamenilor noştri cum să mergem?“.

L-a citit şi s-a schimbat la faţă, da' de spus, n-a spus nimic. Atunci ne-am dumirit noi de ce ne-au completat sotnia cu cazaci bătrîni. In ăştia puteau să aibă mai multă nădejde ţarul şi toţi ăilalţi. Mai întîi erau bătrîni, atîta amar de slujbă îi muştruluise şi, al doilea, erau cam neghiobi, se tîmpiseră de atîta militărie. In anii ceia, la regiment omul era bătut în cap mai abitir decît baţi o coasă în gură.

Ne-au trimis contra soldaţilor. Aveam cu noi patru mitraliere şi o maşină blindată. Ne apropiem de locul unde se răsculase regimentul şi găsim acolo două sotnii de cazaci din Kuban şi nişte soldaţi sălbatici şi ciupiţi de vărsat, semănînd cu calmucii, care încercuiseră regimentul. Blestemată socoteală, fraţilor! Dincolo de pădurice, două baterii părăsiseră poziţiile iar regimentul, strîns în poiană, murmură nemulţumit. Ofiţerii caută să se apropie de ei, să-i ia cu binişorul, dar ei rămîn pe loc, murmurînd.

Esaulul nostru dă comanda, noi scoatem săbile, pornim în trap şi prindem pe soldaţi ca într-o potcoavă. Pornesc şi cazacii din Kuban... Şi atunci, soldaţii încep să-şi lepede armele. Le aruncă grămadă şi iar prind a murmura.

Simt cum un val fierbinte de sînge prinde a-mi arde inima atît de tare, că îmi lasă un gust sărat pe buze. Cum pot să trimit eu un om în groapa aceea, cînd eu insumi mi-am pus pielea în joc acolo, am trăit în pămînt ca un şoarece de cîmp? Am ajuns aproape de ei, şi am văzut cum un cazac din compania noastră, unul Filimonov, lovea înfuriat un soldat cu latul săbiei drept în obraz. Şi, sub ochii mei, faţa ăluia se umflă şi se umplu de sînge, iar el o sfecli. Soldatul era tinerel şi se vedea cît colo că se temea. Simţii ca un fior de gheaţă, nu mai putui să mă stăpînesc, şi mă apropiai în galopul calului.

— Lasă-l, Filimonov! îi zisei eu, dar el începu să mă înjure de mamă, măcar că era credincios. Ridicai sabia, doar ca să-l sperii: „Lasă-l, — îi zisei, altfel, pe dumnezeul meu că te tai“. El îşi smulse arma de pe umăr. Ii înfipsei atunci vîrful săbiei în gît... Am vîrît ca într-un burduf — şi fără să fi vrut, curăţisem de pe faţa pămîntului un suflet de om... Şi s-a iscat o harababură, că nici dracul n-o mai putea descurca. Cazacii din Kuban au început să tragă în noi, noi — în ei. Sălbatecii ăia, ăia ciupiţii de vărsat, s-au năpustit la atac contra noastră, iar soldaţii şi-au luat din nou armele şi iarăşi au pornit să murmure şi să tragă asupra întregii cavalerii. A fost o răzmeriţă...

Ne-au luat de acolo, ne-au trimis în spatele frontului, şi după aceea ne-au zvîrlit tocmai în Carpaţi — n-apucasem să ne adunăm păduchii din nădragi, că iată-ne în Carpaţi. Mergeam noaptea prin tunele de comunicaţie, consemnul era să nu se audă nici un zgomot, nici un zăngănit. Am aflat că tranşeele austriece erau la vreo cincizeci de metri de tranşeele noastre. Am stat aşa o zi — nu puteai scoate capul afară. Ploua. Umezeală. In tranşee, glodul era pînă la glezne. Somnul nu se lipea de mine, n-aveam astîmpăr. Nu era chip de trăit! Cum vine asta, îmi ziceam, pentru ce trăim noi în tranşeele astea, îmbrăţişaţi cu moartea? Ca un cui mi s-a înfipt în minte gîndul să stau de vorbă cu austriecii. Soldaţii lor vorbeau limba noastră. Auzeai uneori: „pan, voi pentru ce luptaţi?“ —„Da' voi, pentru ce?“ — le răspundeam noi. Nu ne puteam înţelege din pricina depărtării. Imi spuneam în gînd că ar fi bine să ne întîlnim şi să stăm de vorbă prieteneşte. Da' n-aveai cum! Au despărţit oamenii unii de alţii cu sîrmă, ca pe vite, da' austriecii erau şi ei ca noi. Aveam aceeaşi limbă cu ei. Şi uite că într-o dimineaţă ne-am trezit şi am auzit că santinela strigă: „Ia priviţi, fraţilor, în sîrma noastră s-a agăţat o sălbăticiune!“ Austriecii stîrniră şi ei zarvă, ca graurii pe mirişte. Scosei niţeluş capul afară şi văzui în faţa mea un elan, o sălbăticiune, un fel de cerb cu coarnele ca un hăţiş. Se prinsese cu coarnele în sîrma ghimpată. Mai la stînga noastră, pe linia frontului, se dădeau lupte mari şi împuşcăturile îl goniseră printre tranşee.

Austriecii strigau: „Pan, daţi drumul animalului, noi n-o să tragem!“ Iau mantaua pe mine şi mă urc pe parapet. Mă uit spre tranşeele lor, un şir de capete ieşite în afară. Dau să mă apropii de animal, el se ridică în două picioare şi se izbi de se clătinară şi bulumacii. Alţi trei cazaci sar să mă ajute. Nu puteam face nimic, nu ne lăsa să ne apropiem. Cînd mă uit, văd pe austrieci venind în fugă fără arme, iar unul ţinea în mînă nişte foarfeci.

Şi atunci am stat de vorbă. Căpitanul nostru, culcat pe parapet, luase la ochi pe austriacul din margine, da l-am acoperit eu cu spatele. Ofiţerii n-au putut să ne despartă şi i-am luat pe austrieci la noi în tranşee. Dau să vorbesc cu unul din ei, dar nu eram în stare să spun nici o vorbuliţă, nici pe limba mea, nici pe a lui. Lacrimile îmi sugrumau glasul. Era un austriac nu tocmai tînăr, roşcovan. Il aşezai pe lada de cartuşe şi-i zisei: „Pan, ce fel de inamici sîntem, noi sîntem neamuri! Uite, avem palmele încă bătătorite“. El nu-mi pricepu cuvintele dar îmi dădui seama că mă înţelege cu sufletul, iar eu îi rîcîi bătătura din palmă. Dădu din cap: „Adică da, ai dreptate“. Şi în jurul nostru se adunaseră grămadă cazaci şi austrieci. Iar eu le spusei: „Pan, noi n-avem nevoie de ce-i al vostru, da' nici voi să nu vă atingeţi de ce-i al nostru. Hai să sfîrşim cu războiul“. Şi iarăşi văzui că se-nvoieşte, dar nu-mi înţelegea cuvintele şi ne tot făcea semn cu mîna să ne ducem la ei. Adică ar vrea să spună că au pe cineva care înţelege ruseşte. Şi atunci ne-am dus. Toată sotnia s-a adunat şi am pornit. Ofiţerii s-au speriat şi au şters-o. Am ajuns în tranşeele austriece. Un ceh de la ei vorbea limba noastră. Eu stam de vorbă cu austriacul meu iar el tălmăcea. Ii spusei iar că nu sîntem duşmani, ci neamuri. Şi iar îi rîcîii cu unghia bătătura din palmă şi-l bătui pe umăr. El îmi răspunse prin ceh: — „Eu — spune, — sînt muncitor, lăcătuş, şi mă-nvoiesc cu voi“. Iar eu de colo. „Haideţi fraţilor să sfîrşim cu războiul. Nu-i bun la nimic. Şi baionetele să le împlîntăm pînă la cruşeţi în ăia care ne-au asmuţit unii împotriva altora“. Vorbele astea ale mele îl făcură să lăcrămeze. Imi răspunse că a lăsat acasă nevasta cu un copil şi nu mai vrea război. Am stîrnit o zarvă mare. Ofiţerul lor se plimba, îmbufnat ca un curcan, ticălosul. Ne-am înfrăţit şi am băut cafea la ei şi am găsit limba care era aceeaşi pentru toţi, aşa că dacă spuneau un cuvînt îl înţelegeam din zbor, fără tălmaci. Am vorbit de cîte toate şi, cu lacrimi în ochi ne-am sărutat.

Indată ce m-am întors în tranşeele noastre, am scos închizătorul din armă, am călcat-o cu picioarele în tină şi m-am jurat pe tot ce am mai sfînt că n-am să mai trag nici un foc împotriva fratelui austriac, împotriva lăcătuşului, muncitorului, ţăranului. In aceeaşi noapte sotnia noastră a plecat din tranşee şi am fost dezarmaţi lîngă satul Şavelki, iar peste cîtva timp s-a întîmplat răsturnarea şi i-au făcut de petrecanie ţarului la Petersburg...

— Stai niţel — l-a întrerupt pe povestitor un tînăr cazac, — da' cu animalul cum a rămas?

— Animalul? Lui ce să-i pese, i-am dat drumul. A zbughit-o ca o săgeată şi nu l-am mai văzut de atunci. A luat în coarne un colac de sîrmă ghimpată. Nu de animal e vorba aici. E vorba că oamenii au început să aibă aceeaşi limbă, iar tu îl tot dai într-una cu război, şi război. Cum o să fie războiul, se ştie: de cum ajungem la soldaţii lor, o bătătură se atinge de alta şi începem să stăm de vorbă...

— Intraţi, tovarăşi delegaţi — strigă cineva de la tribună, sunînd un clopoţel. Imbulzindu-se între canaturile uşii, mulţimea compactă a delegaţilor se scurge în sală, în vuietul glasurilor.

In romîneşte de
Gabriela Ionescu şi Val Cordun

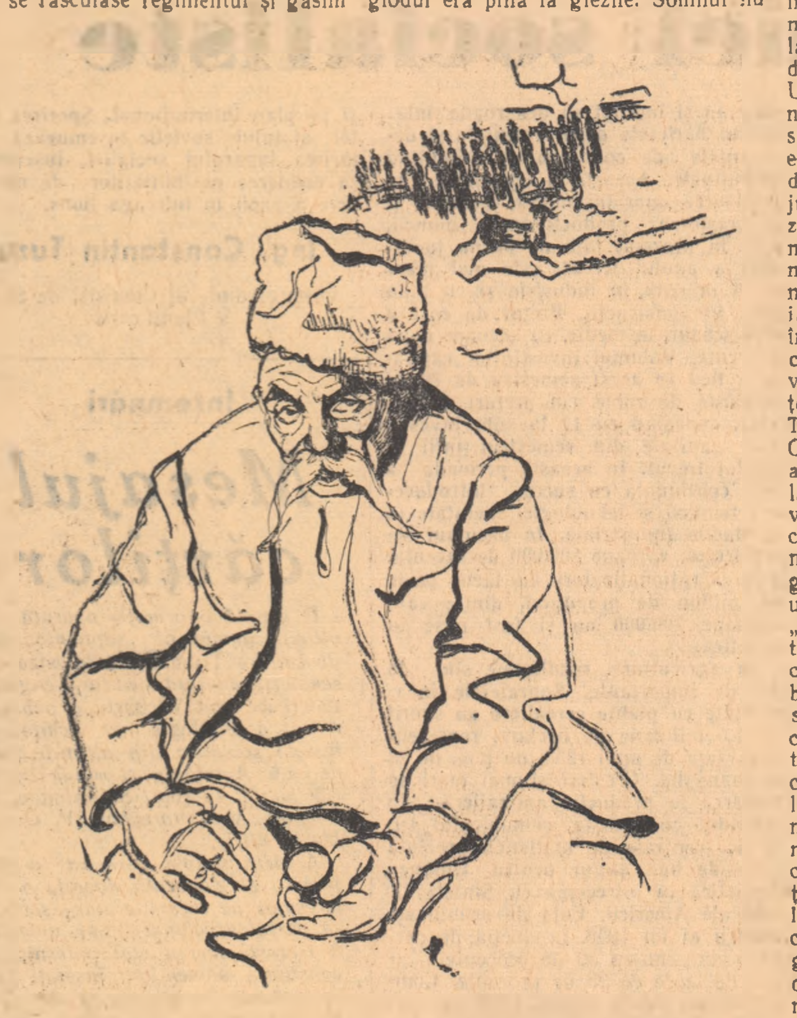
Desen de Tia Peltz

Cronica ideilor

Probleme actuale ale psihologiei

Una dintre principalele preocupări ale psihologilor sovietici o formează în prezent studierea legăturilor dintre conştiinţa, modul de a gîndi al omului — pe de o parte, şi condiţiile de viaţă, activitatea sa. Şi aceasta, pentru că fenomenele psihologice depind nemijlocit de condiţiile de viaţă. Modul de a gîndi al cuiva este un produs al dezvoltării şi formării sale şi, în al doilea rînd, al educaţiei pe care a primit-o.

Iată de ce, pentru cercetătorii sovietici capătă astăzi deosebită însemnătate studiul formării şi dezvoltării modului de a gîndi al omului, începînd cu cea mai fragedă copilărie.

Inainte de toate e necesar să se descopere legile care dirijează acest proces. Bazîndu-se pe aceste legi, psihologii pot ajuta oamenilor să-şi manifeste pe deplin capacităţile, să-şi dezvăluie şi să valorifice forţele intelectuale latente, să-şi contureze personalitatea, într-un cuvînt — să se perfecţioneze. Conştiinţa individuală nu poate exista în afara conştiinţei colective. Tot ceea ce se reflectă în mintea omului este legat de experienţa colectivităţii, experienţă pe care fiecare o asimilează încă din copilărie.

In decursul anilor, în mentalitatea şi conduita oamenilor sovietici s-au produs schimbări radicale. Pe măsură ce ultimele rămăşiţe ale vechii societăţi dispar, personalitatea lor se îmbogăţeşte necontenit cu trăsături noi şi valoroase.

Realitatea impune ştiinţei să contribuie la grăbirea acestor procese, la generalizarea lor, fără a lăsa nimic la voia întîmplării. Psihologii sovietici au acumulat pînă în prezent numeroase date experimentale, creînd o bază teoretică trainică pentru soluţionarea acestor probleme. Cercetările lor sînt îndreptate în primul rînd spre studierea facultăţii de cunoaştere, a senzaţiilor şi percepţiilor umane, domeniu în care lucrările psihologilor E. Sokolov şi Ananiev sînt remarcabile.

Specialiştii Zankov, Zincenko, Smirnov, studiază procesele legate de memorie, iar psihologii Rubinstein, Luria, Jinkin ş.a., pe cele ale gîndirii şi vorbirii. Savanţii sovietici sînt preocupaţi, în aceeaşi măsură, de cercetarea diferenţierilor psihologice, a capacităţii intelectuale, a caracterelor. Sînt efectuate numeroase studii în domeniul psihologiei vîrstelor, îndeosebi a celei infantile. Problemele psihologiei pedagogice, şi în special cele ale psihologiei legate de procesul de învăţămînt şi de educaţie formează de asemenea obiectul cercetărilor unui însemnat număr de specialişti Sînt în curs de studiere problemele psihologiei în procesul muncii, al creaţiei artistice şi al activităţii sportive, precum şi cele privind psihologia patologică.

Specialiştii sovietici urmăresc cu interes realizările colegilor lor din străinătate. La rîndul lor, cu ocazia congreselor internaţionale ei au făcut cunoscute rezultatele cercetărilor întreprinse de psihologii sovietici. Din păcate, între savanţii sovietici şi cei din ţările capitaliste nu există încă decît un contact restrîns, iar informaţiile cu privire la cercetările sovietice, publicate în presa capitalistă de specialitate, sînt adesea inexacte.

E de ajuns să fie amintită în această privinţă, aserţiunea unor anumite cercuri americane „bine informate“, după care psihologia sovietică a fost... suprimată.

M. I. London, care, pare-se, a studiat această chestiune în mod cu totul special, a declarat, în cuprinsul unui referat ţinut la Filadelfia, că, în jurul anului 1920, în Uniunea Sovietică s-au făcut încercări de a se înlocui psihologia prin reflexologie. Perioada la care se referă mister London coincide tocmai cu momentul cînd cercetările savantului sovietic L. Vigotski aduceau contribuţii remarcabile la dezvoltarea ştiinţei psihologice mondiale.

Dacă ar fi să citez mai departe din referatul domnului London, s-ar putea observa, că, după părerea sa, începînd cu anul 1950, psihologia sovietică ar fi dispărut cu totul „sub influenţa fiziologiei“. Adică mai exact, sub influenţa învăţăturii lui I. P. Pavlov cu privire la activitatea cerebrală! Ori, tocmai această învăţătură reprezintă astăzi una dintre marile înfăptuiri ale ştiinţei recunoscută de întreaga lume.

Asemenea dezinformări cu privire la realizările ştiinţifice ale Uniunii Sovietice vor deveni din ce în ce mai rare, şi mai ineficace pe măsură ce se vor îmbunătăţi legăturile şi informările reciproce între savanţii sovietici şi cei din ţările capitaliste.

A. Leontiev

„Afanasii Nikitin“ — o coproducţie sovieto-indiană

Oleg Strijenov (Afanasii Nikitin)

Vechi de peste cinci secole, interesantele însemnări ale vestitului negutător şi călător rus Afanasii Nikitin din Tver au inspirat scenariul unui nou film, pe care studiourile sovietice „Mosfilm“ îl realizează în coproducţie cu studiourile indiene „Naia Sansar“.

Operaţiile de turnare s-au desfăşurat nu numai pe întinsele platouri ale celor două studiouri, dar şi pe ţărmul Mării Arabice, în pitorescul port Ceaul, unde Afanasii Nikitin a păşit pentru prima oară pe pămîntul indian, în jungla de nepătruns din interior, în străvechile oraşe ale Indiei. La turnarea unor secvenţe de film a participat, alături de actori, o adevărată armată de figuranţi. Pentru reconstituirea, de pildă, a satului Ciampei, a fost ridicată în apropiere de Bombai o întreagă aşezare — colibe din bambus, paie şi lut — populată cu oameni a căror îmbrăcăminte şi obiceiuri respectau întocmai epoca.

Rolul lui Afanasii Nikitin este deţinut de talentatul actor sovietic Oleg Strijenov. Din distribuţie fac de asemenea parte maeştri ai studiourilor indiene, printre care actriţa Narghis, actorii Prithvi Raj, Balraj Şahni ş. a. cunoscuţi din filmele „Vagabondul“, „Mama India“, „Doi acri de pămînt“.

Actriţa indiană Narghis (Ciampa)

„Călătoria lui Afanasii Nikitin — a declarat recent actriţa Narghis, — a contribuit la stabilirea de relaţii prieteneşti între ruşi şi indieni. Aceste relaţii adînci şi sincere, s-au înfiripat atunci cînd primul rus, înfruntînd necunoscutul a trei mări, a păşit pe meleagurile minunatei noastre patrii, purtînd mesajul prietenesc al poporului său. Filmul la care lucrăm astăzi împreună cu cineaştii sovietici îl considerăm ca o continuare a acestui mesaj“.

Al. B.

Carnet

In preajma aniversării a 40 de ani de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, va apare volumul 40 al Marii Enciclopedii Sovietice consacrat Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

★

Editura de literatură străină din Moscova a publicat în traducere rusă „Istoria războiului în Pacific“. Cele cinci volume ale lucrării sînt redactate de către un grup de savanţi japonezi.

★

In luna iunie a apărut primul număr al revistei „Vestnik istorii mirovoi culturî“ („Mesagerul istoriei culturii mondiale“). Noua revistă este editată de secţia de istorie a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S.

★

Numeroşi cercetători ştiinţifici din Uniunea Sovietică îşi consacră activitatea studierii problemelor literaturii, istoriei, artei şi filozofiei franceze.

Colectivul de autori ai istoriei literaturii franceze — din care au şi apărut primele două volume — va termina în curînd ultimul volum. Acesta începe cu perioada anilor 1871 şi urmăreşte fenomenul literar în Franţa pînă în zilele noastre. Este prezentată opera marilor scriitori francezi Zola, Maupassant, Anatole France, Romain Rolland, Barbusse, Aragon, Valery, Marcel Proust ş.a.

La Institutul pentru literatură străină al Academiei de Ştiinţe sînt în curs de pregătire mai multe monografii. Profesorul Alexandr Ivancenko, autorul unui cunoscut studiu asupra lui Flaubert, lucrează în prezent la o monografie a lui Stendhal. In curînd, va vedea lumina tiparului lucrarea profesorului Dimitri Oblomievski despre marele romancier Honoré de Balzac.

Colaboratorii institutului vor publica şi unele studii asupra romanului francez din perioada de după primul război mondial, precum şi o monografie în trei volume consacrată teatrului şi literaturii inspirate de evenimentele Comunei din Paris.

La Institutul de lingvistică al Academiei de ştiinţe se efectuează cercetări privind istoria limbii franceze. In această direcţie sînt binecunoscute lucrările academicianului Vladimir Şişmariov, laureat al premiului Lenin.

In ultimii ani, s-au editat în Uniunea Sovietică numeroase lucrări consacrate marilor filozofi francezi — Descartes, Gassendi, Diderot, Hélvetius, D'Alembert, Saint-Simon. Cunoscutul „Discurs despre metodă“ al lui Descartes şi opere alese de Montesquieu au apărut in ediţii speciale.

Multe din lucrările istoricilor sovietici sînt închinate marii revoluţii franceze. Cele mai recente lucrări în acest domeniu: „Ideile sociale şi politice din Franţa în preajma revoluţiei“ şi „Clasa muncitoare din Franţa în epoca revoluţiei“, aparţin academicienilor Viaceslav Volghin şi Evgheni Tarlé.

★

Secţia din Leningrad a editurii muzicale „Muzghiz“ a tipărit recent o lucrare inedită a marelui compozitor austriac Joseph Haydn. Este vorba de una din cele opt partituri ale compozitorului — o suită în cinci părţi pentru clarinete şi coruri.

Compusă în 1761, partitura a ajuns mai tîrziu în mîinile compozitorului rus Lvov care în 1861 a dăruit-o bibliotecii publice din Petersburg, unde se află şi azi.

★

In muzeul din Vinniţa (Ucraina) s-a descoperit recent un album al pictorului francez Norblin de la Gourdaine. Albumul cuprinde cîteva sute de acuarele, desene şi schiţe în creion şi peniţă, datînd din anii 1765—1820. Schiţele surprind crîmpeie din viaţa Parisului, a Varşoviei, Cracoviei, Strassbourg-ului şi altor oraşe vizitate de pictor în timpul călătoriilor sale. Mai multe schiţe în peniţă înfăţişează scene galante ce amintesc pe acelea ale pictorului Watteau.

★

O delegaţie de cineaşti sovietici în frunte cu N. K. Cerkasov, artist al poporului al U.R.S.S. a plecat la San-Sebastian (Spania) la festivalul internaţional al filmului.

Membrii delegaţiei sovietice vor lua parte la festivalul internaţional al filmului în calitate de observatori.

JURNAL DE CĂLĂTORIE

SOCI: legendă și realitate

Vaporul a plecat la miezul nopții către Soci. Era o noapte cu lună, cu o mare de bazalt topit, grea, densă. Cîteva siluete se sprijineau de cordaje și profilele lor de tuș încadrau zarea, ce apărea astfel romantică și nostalgică.

In zori, cînd ne-am trezit, ajunsesem aproape de Soci și la ora opt, ancora era aruncată și coboram. Ne așteptau, aliniate pe două rînduri, frumoase autobuse deschise și din vapor am pășit direct în ele pentru a pleca spre lacul Rița. Părăseam țărmul pentru inima munților, întorcîndu-ne din nou în Abhazia.

Drumul de la Soci la Gagra l-am parcurs străbătînd edificii imense, ai căror arhitecți folosiseră ca materie de construcție arborii, muntele și marea. Dacă vă puteți închipui o frescă imensă, în care arborii se aliniază superb și boschetele devin sferice, paralelipipedice, troncoidale, în care coasta mării e acoperită pe imense întinderi de liane și oleandrii roz, galbeni, roșii, albi — strălucitori în frunzișul lor verde uleiat — în care simetria liniilor stăpînind clocotul naturii pare — prin imensitate — o fugă spre infinit, să știți că aveți imaginea litoralului la Soci. Soci e natura construită pentru om.

O grădină mică te încîntă, una mare te copleșește. Soci e o grădină imensă, străbătută de magistrale de sute de kilometri. Vile cu fațade solemne, prea încărcate uneori, se ridică deoparte a drumului, sau răsar printre cedrii și palmieri. Pe alocuri, colonade subțiri, elegante, apar din masa verde, făcînd-o să culmineze într-o stilizare a cărei origine se pierde cu milenii în urmă. Apar cupe de ipsos, purtînd flori, ridicate pe mici piedestale în marginea drumului și în luminișuri se văd desfăcîndu-se treptele unei scări, ca aripile unei păsări albe, înclinate spre mare.

De-a lungul șoselii sînt stîlpi cu candelabre avînd un glob luminos in creștet și încă două laterale, susținute prin niște brațe leneș racordate. Din tufișuri răsar statui înfățișînd sportivi și toate acestea — stîlpii, cupele cu flori, statuile, colonadele, treptele — se succed amețitor, înecate în lumină și culori.

Trecem pe lîngă Hosta, Mațesta, Kudepsta, Gagra. Autobusele ocolesc un uriaș turn măcinat de vreme, niște ziduri din care zbucnește iarba și numaidecît trecem peste fluviul Bzibi.

Nu numai temperatura, dar clima și vegetația s-au schimbat. Pînă la Bzibi am fost conduși de palmieri, pînă la Gheghe de foioase. De la Gheghe în sus apar coniferele și de jur împrejur, pe înălțimi, se vede vegetație subalpină, iar pe creste — zăpezile veșnice.

După patru ore de drum, autobusele opresc în spatele unei clădiri. Sărim jos amorțiți, ca niște călăreți după o cavalcadă, străbatem un hol, o terasă, și iată lacul Rița. Apa e verde smaragdie și de jur împrejur se ridică munți înalți și masivi: Caucazul. Undeva, nu departe de aci, se află mult cîntatul Elbrus. In tinerețea lui, Lermontov va fi colindat aceste meleaguri. Ele sînt sălbatice și romantice, și cînd viscolul astupă șoseaua, numai vulturii mai pot ajunge la lacul Rița. Sihlele din jur sînt bătute de mistreți și tauri, de lupi, cerbi, șacali, barsa — din familia tigrului, cu care odinioară a luptat Mțiri, fugit din mînăstire. Și mai sînt și zimbri, adăpostiți într-o rezervație.

Lacul Rița, mic și smaragdiu, foarte tînăr (savanții nu-i dau mai mult de un mileniu) are o origine bizară: s-a format prin prăbușirea unei părți a muntelui Pșeghișva care a închis valea rîului Lașipsa. Ipoteza savanților e întregită de imaginația poeților. Unul din ei, învățător de prin partea locului, susține o argumentație versificată ce începe cu:

„Frumoasa munților, Arița,
La poala stîncilor trăia".

Frumoasa iubea un voinic, Ghego, care fu ucis de turci, într-o bătălie. Arița îi căută mormîntul, dar negăsindu-l se întoarse în munții natali și se aruncă în rîu. Natura împărtăși durerea ei, cutremurîndu-se pînă în adîncuri. O stîncă, prăvălindu-se, zăgăzui rîul, iar un nor acoperi soarele, lacul se umplu de umbre albastre. Și albastru rămase de atunci.

Influențat de aceeași realitate științifică, povestitorul popular a creat o legendă. In vremuri străvechi era pe aci un sat locuit numai de bețivi și cîrpănoși, de guralivi și bătăuși, de leneși și mincinoși — un sat sălbăticit, blestemat de toți. Și iată că, într-o seară, veni de peste munți un călător bătrîn, învelit în zdrențe, cu tălpile sîngerate. El ceru adăpost, dar oamenii îl alungară, și nu a lipsit mult să-l și ia la bătaie. Numai o bătrînică îi deschise ușa și-l culcă pe cuptor. Omul acela dormi pînă pe la cîntatul cocoșilor. Apoi se găti de plecare. Era grozav de grăbit, de parcă ar fi avut cine știe ce treabă... „Incotro te zorești așa?" îl întrebă băbuța. „Fug — răspunse bătrînul. Mînia lui dumnezeu o să pogoare peste așezarea asta blestemată. Strînge-ți ce poți de prin casă și vino cu mine".

Avea omul acela o privire care o sperie pe babă; ea nu stătu să se gîndească prea mult și adunîndu-și bruma de sărăcie într-un ștergar, plecă cu dînsul.

Nici n-apucă să se depărteze de valea Lașipsei că un trosnet nemaipomenit zgudui văzduhul. Băbuța se întoarse și încremeni de groază — semețul Pșeghișva era spart și parcă fumega. In vale, acolo unde se afla satul, creștea apa, ca într-o găleată pusă sub izvor și se zbăteau oameni și cîini, păsări și copii. Băbuța voi să-l întrebe pe bătrîn ce se întîmplase, dar el pierise și numai urma picioarelor lui goale se vedea în praf...

*

In fața noastră e vîrful Ațetuka (curioasă rezonanță maya) de 2563 m. un pitic între piscurile Caucazului, dintre care cel mai înalt e Elbrus-ul (5.633 m.).

După o scurtă preumblare pe lac într-un glisser de șase persoane, cum sînt cu miile pe tot litoralul caucazian, și cum ar trebui să existe și la noi, după o conversație doctă despre climate și păstrăvi, urmează masa, servită pe terasa restaurantului. Poziția acestuia, chiar pe țărmul Riței, te face să te simți pe puntea unui vas ancorat pe o mare lină.

La întoarcere, autobusele gonesc puternic. Oprim la Gagra. Nimeni nu mai comentează nimic. E prea mult, prea încîntător. La Livadia, la Alupka văzusem palatul unui țar și palatul unui conte. Erau două și fiecare din ele avea propria sa istorie. Aci sînt zeci, sute de vile sanatoriale cu înfățișare de palate. Istoria, legenda încă nu s-a născut: clădirile acestea împlinesc abia un deceniu sau două. Ne învîrtim pe terenurile de tenis, printre boschete, sub portice, copleșiți, obosiți, ca după un festin copios. Din cînd în cînd, unul dintre noi zîmbește, ridicînd din umeri. Fotografii amatori se încurcă și pozează de două ori același lucru, din același unghi. Aci nu e numai tihnă și soare, aci e o risipă de calm, o orgie de culori. Aici omul nu-și mai face casă în mijlocul naturii, ci face din natură casa lui.

*

Și iar șoseaua. Mațesta („apă de foc", în limba cerkeză). Băi de hidrogen sulfuros — cele mai bune din lume. Cerkezii, care le cunoșteau de mult erau încredințați că forța supranaturală a apei se datorește unui spirit bun. Inainte de Revoluție într-un an se scăldau aici mai puțin de două mii de oameni. Acum, anual, vin mai mult de două milioane. Bolnavii nu locuiesc aci. Autobusele îi aduc numai pentru cură apoi îi duc înapoi la vilele din apropiere. Concomitent ei pot face și băi de mare (sezonul e aci de cinci luni și jumătate, iar temperatura medie anuală de +14°.).

In cabinele de băi se află căzi de forme bizare, covorașe elegante, iar mozaicul podelii înfățișează animale stilizate. Nu m-aș mira dacă termometrele ar fi piese rare din fildeș sau jad chinezesc.

Maximum luxului de interior pentru cei veniți la odihnă aveam să-l vedem însă a doua zi, la sanatoriul Noul Soci. Taburete elastice și moi, ca de cauciuc plușat, covoare scumpe, oglinzi pe fața interioară a ușilor, difuzoare de bachelită albă, mici și nostime, tablouri în culori pastel, așternutul umplut cu puf și acoperit cu olandă. Aici ochiul se odihnește ca pe un cîmp abia înverzit, pasul devine ușor, de catifea.

Ieșind din Novîi Soci ajungi la mare pe niște largi acolade de asfalt și trepte, ornate de amfore enorme, de basoreliefuri, sau de cornuri ale abundenței din care se revarsă poame și struguri.

Pe țărm am ascultat o veche legendă cerkeză povestită de un om ras pe cap, ușor mongoloid. Ne-am așezat lîngă el și bietul om, care istorisise curgător pînă în clipa aceea, s-a văzut nevoit să continue într-o franceză-anglo-germană. In cinstea noastră a vorbit despre Sșace și despre Ubîhi, două triburi vechi, bâștinașe ale acestui țărm. Azi nu mai există nici Sșace nici Ubîhi. Pe primii, guvernul țarist i-a deportat în Kuban, scurtînd cu un cap pe acei care nu voiau să plece. Pe ceilalți, țarul i-a dăruit turcilor, ba a și plătit o rublă de fiecare om trecut peste mare, căci flotila era a drept credincioșilor. Numai că negustorii turci n-aveau nevoie de Ubîhi, și alegîndu-i pe cei frumoși — femei și bărbați — i-au înecat pe ceilalți. Multe zile, corăbierii care veneau spre Caucaz, către Soci, dădeau de cadavrele acestor nenorociți. Ca în „Cele 40 de zile de la Musa Dagh", ca în năvălirile lui Gingis Han, ca în bombardarea Alexandriei de către englezi și francezi.

Tolăniți pe-o coastă, cu tălpile mîngîiate leneș de spuma valurilor ascultam tragica poveste. Pentru noi, povestirea cerkezului părea o legendă sălbatică, din preistorie. Căci în fața noastră se înălța falnic Noul Soci.

Camil Baciu

Autostrada Soci-Mațesta

Polul Nord fără ghețari?

Arctica, întinsa împărăție a înghețului veșnic, poate fi transformată într-o regiune cu climă temperată. — Proiecte îndrăznețe și... contraproiecte

Unul din visurile îndrăznețe ale omenirii este valorificarea imenselor întinderi de pămînturi cuprinse în interiorul cercului polar nordic. Nimicind împărăția gerurilor de la Miază-Noapte, s-ar obține, totodată, și un alt mare folos: Asia, America de Nord și o bună parte a Europei ar fi cruțate de iernile aspre care bîntuie destul de des pe aceste meleaguri.

Un vis irealizabil?

Așa părea, cel puțin pe vremea cînd Jules Verne povestea în „Intîmplări neobișnuite" a doua ispravă a faimoșilor artileriști din Baltimore. Președintele Barbicane, mrs. Evangelina Scorbitt — văduva îndrăgostită de matematici, și de servul acestora, J. T. Maston — și ceilalți prieteni ai lor vroiau să deplaseze axa Pămîntului printr-o formidabilă lovitură de tun. Scopul: încălzirea Polului Nord și a ținuturilor înconjurătoare, pentru a le exploata bogățiile... Desigur că la nivelul tehnic al acelei epoci și cu asemenea procedee fanteziste, problema rămînea insolubilă. Dar îndrăzneții nu se descurajau, și proiectele apăreau unul după altul.

Unul dintre acestea, care prin natura sa realistă merită a fi luat în serios (despre care am relatat în nr. 18 al gazetei noastre), preconizează construirea unui baraj de 85 km. în strîmtoarea Behring dintre Asia și America de Nord. Ideea a fost lansată mai de mult de către inginerul rus A. Șumilin, și reluată, în zilele noastre, de inginerul sovietic Arkadi Markin. Oricît de fantastic părea acest plan în trecut, el poate fi socotit pe deplin realizabil astăzi cînd, mai cu seamă în U.R.S.S., se înalță atîtea construcții hidroenergetice de proporții uimitoare.

Reluarea proiectului de către ing. A. Markin, cu o argumentare științifică adecvată epocii noastre, a stîrnit un viu interes atît în U.R.S.S., cît și în alte țări. Savanți și specialiști iluștri și-au afirmat convingerea că în prezent există condiții materiale care fac posibilă înfăptuirea unor asemenea planuri grandioase, și că proiectul Șumilin-Markin constituie o bază reală pentru acest scop.

Printre cei ce și-au spus cuvîntul, se numără acad. G. Krjijanovski, care a amintit despre un alt plan sovietic de proporții asemănătoare. Incă în 1921, V. I. Lenin a încredințat unui colectiv condus de Krjijanovski studierea unui proiect de cale ferată electrificată internațională Londra — tunel sub Marea Mînecii — Paris — Berlin — Varșovia — Moscova — Pekin. (Prin realizarea barajului Behring, linia ar putea fi completată, de la Moscova, cu traseul Irkutsk — strîmtoarea Behring — Washington făcînd aproape ocolul pămîntului).

Proiecte, proiecte...

In discuția din ce în ce mai pasionată în jurul posibilității de a schimba clima emisferei boreale, a intervenit și inginerul sovietic Piotr Borisov care, după propria-i mărturisire, lucrează de multă vreme la studierea acestei probleme. El propune o altă soluție de modificare a climei polare, diferită de planul Șumilin-Markin.

Incă cu mulți ani în urmă, eminentul climatolog rus A. Vocikov a afirmat că curenții marini calzi sînt „conductele instalației de încălzire centrală a globului". Știința contemporană confirmă pe deplin această definiție. Academicianul sovietic P. Lazarev a demonstrat, după îndelungi cercetări, că, datorită proprietății lor de a transporta mari cantități de căldură, curenții marini exercită o puternică influență asupra climei. El a stabilit că apa posedă o capacitate termică de trei ori mai mare decît cea a aerului; deci, problema transformării climei arctice se reduce, în fond, la înlăturarea calotei polare, căci carapacea glacială ce acoperă Oceanul Inghețat de Nord reflectă aproape 95 la sută din radiația solară, risipind astfel în spațiu uriașe cantități de căldură. Odată calota de gheață dispărută, căldura răspîndită de Soare asupra Arcticii ar fi suficientă nu numai pentru a menține oceanul neînghețat, dar chiar ca apele sale să absoarbă și să înmagazineze un anumit surplus de căldură.

Referindu-se la proiectul Șumilin-Markin, ing. P. Borisov opinează că acesta trebuie reconsiderat în lumina cercetărilor științifice efectuate în ultimii ani în Arctica.

In prezent se știe că și fără intervenția omului prin strîmtoarea Behring trec anual 40.000 km. cubi de apă din Pacific în Oceanul Glacial. Mărind acest volum la 100.000 km. c. s-ar produce doar o creștere neînsemnată a cantității de căldură conținută în apele de suprafață ale bazinului arctic și, deci, nu s-ar putea aștepta o ameliorare simțitoare a climei. Pe de altă parte, afluxul suplimentar de apă din Oceanul Pacific ar crea, în partea opusă a Arcticii, o stavilă în calea apelor atlantice, care sînt de trei ori mai calde decît cele din Pacific. Apa Pacificului este, în același timp, și mai puțin sărată, avînd deci o densitate mai mică decît apele arctice. Ajunsă în Oceanul Glacial, ea se răspîndește la suprafață și contribuie la accelerarea formării ghețurilor (se știe că apa îngheață cu atît mai repede cu cît conține mai puține săruri — n.r.). In sfîrșit, să nu uităm că apele calde din Atlantic (Golf-Stream) ajung mult mai spre nord decît curentul Kuro-Sivo și ramificațiile sale septentrionale; deci, chiar și în prezent, în bazinul arctic apele atlantice aduc mai multă căldură decît cele din Pacific. Intr-un asemenea caz, eforturile omului trebuie conjugate cu acțiunile naturii, pentru a fi cît mai eficiente.

Cheia problemei rămîne barajul Behring

Savanții sovietici și străini afirmă în unanimitate că strîmtoarea Behring și regiunile învecinate (insulele Aleutine, culmea submarină Thomson ș.a.) au jucat dintotdeauna un rol esențial în reglarea climei emisferei nordice. Repetatele ridicări și cufundări geologice suferite de această regiune de-a lungul mileniilor au fost o parte din cauzele transformărilor climei boreale. Intervenind în configurația ei geografică, omul poate, la rîndul său, să obțină o schimbare de climă.

Planul expus de ing. P. Borisov prevede, în esență, ameliorarea absorbției de căldură solară pe întinsul teritoriu al Arcticii, prin suprimarea calotei polare cu ajutorul curenților calzi. Ținînd seama de toate datele și considerațiile expuse mai sus și el recomandă construirea barajului de 85 km. de-a curmezișul strîmtorii Behring, înzestrat cu aceleași gigantice stații de pompare. Numai că, în vreme ce Șumilin plănuia trecerea apei din Pacific în Oceanul Inghețat, Borisov preconizează pomparea apelor arctice în Oceanul Pacific. In felul acesta, va fi creat un nou curent marin format din apele calde ale Atlanticului care, după ce vor străbate întregul bazin polar, vor trece prin strîmtoarea Behring în Oceanul Pacific.

Perspective ademenitoare

O temperatură medie anuală în Arctica nu mai scăzută de 3—10 grade sub zero va cauza schimbări profunde în circulația atmosferică, abătînd mari mase de aer cald asupra insulelor nordice și asupra Eurasiei și Americii de Nord. Temperatura medie a lunii ianuarie va crește cu 35 de grade la Polul Nord, cu 40 de grade pe insulele care formează noua Siberie, cu 30 de grade la capul Barrow, cu 25—30 de grade în strîmtoarea Hudson ș.a.m.d. Chiar în puncte mai sudice, ca New York, Berlin, Moscova, Vladivostok ș.a., temperatura medie a lunii ianuarie va crește cu 6—10 grade. Inghețul în zona arctică va înceta de a mai fi veșnic. Ca urmare, 70 la sută din teritoriul peninsulei Alaska, 60 la sută din Canada și 47 la sută din suprafața Uniunii Sovietice vor fi mai accesibile unei utilizări industriale și agricole. Teama că apele arctice ar putea răci Oceanul Pacific nu este justificată, deoarece primele, fiind mai grele, se vor lăsa la fund, trecînd sub apele calde de suprafață ale Pacificului. In decurs de trei — patru ani, ele se vor încălzi, urcînd la suprafață.

Calculele preliminare făcute de ing. P. Borisov arată că varianta sa ar permite transformarea Arcticii într-un răstimp mai scurt, și cu cheltuieli mult mai reduse. Pentru construirea obiectivelor hidroenergetice, împreună cu întreg ansamblul de instalații și construcții auxiliare, ar fi necesare investiții de 35 de miliarde de dolari. Această sumă nu depășește cheltuielile militare pe opt luni ale țărilor care fac parte din N.A.T.O. Autorul proiectului arată în continuare că, chiar și după cele mai modeste previziuni, toate investițiile vor fi rambursate în cel mult zece ani de la darea în exploatare a construcțiilor.

Dacă s-ar porni fără multă zăbavă la înfăptuirea acestei grandioase opere, ea ar putea fi realizată încă în cursul generației noastre.

Pentru aceasta, însă, este absolut necesară colaborarea internațională. Incercările locale, limitate în cadrul național nu vor putea să aibă un efect serios. Numai eforturile unite a mai multor state vor da omenirii putința să înlăture nedreptățile naturii.

Mircea Fodoreanu

Varia

- In fiecare zi, la ora 12 fix, la Leningrad răsună o lovitură de tun trasă din fortăreața Petropavlovsk. Cu prilejul sărbătoririi a 250 de ani de la întemeierea orașului, a fost restabilită această veche tradiție, ce datează încă de pe vremea lui Petru cel Mare: lovitura de tun trasă în fiecare zi, la prînz, permite locuitorilor „Veneției Nordului" să-și verifice exactitatea ceasornicelor.

- In atmosfera planetei Venus astronomii sovietici au observat pentru prima oară descărcări electrice. Acest lucru justifică ipoteza că pe Venus s-ar afla mari bazine de apă asemănătoare oceanelor noastre.

- Un tînăr inginer din Moscova a construit recent un post de radio-emisie-recepție ale cărui dimensiuni nu depășesc pe cele ale unei cutii de chibrituri. Greutatea aparatului, inclusiv sursa de energie, este de 50 de grame. Postul poate funcționa timp de 50 de ore fără să i se schimbe acumulatorii.

Ce e nou în agrobiologie

(urmare din pag. 1-a)

Această însușire ca și aceea a greutății medii a viților, se transmite cu multă putere la urmași.

Primul lot de 43 de vaci la prima fătare, relatează Lisenko, au dat deja în primele șase luni de lactație cantitatea de 78.298 litri de lapte cu un procent mediu de unt de 5,2 la sută.

Experiența reușită efectuată de savantul sovietic prezintă, în afară de importanța teoretică pentru înțelegerea formării speciilor și a dirijării eredității pe calea nutriției adecvate, și o deosebită importanță practică pentru gospodăriile agricole de stat care pot să o verifice și să o aplice în fermele lor zootehnice.

Obținerea raselor de vaci cu producție mare de lapte și procent ridicat de grăsime în lapte, în afară de celelalte calități biologice și economice ca: greutate corporală mare, fătări ușoare, consum normal de furaje etc., este un succes al agrobiologiei materialiste și un aport substanțial pe care știința adevărată, indisolubil legată de practică, îl aduce în rezolvarea unor probleme economice stringente.

In agricultura sovietică se desfășoară în prezent o acțiune de mare amploare, al cărei scop final este ca U.R.S.S. să ajungă și să întreacă S.U.A. încă în cursul actualului cincinal, în ceea ce privește producția pe cap de locuitor la carne, lapte și unt. Știința agrobiologică materialistă confirmă în mod strălucit această posibilitate.

Prof. dr. M. I. Neagu

Mic ghid pitoresc al Moscovei

PENTRU CEI CARE MERG, CA ȘI PENTRU CEI CARE NU MERG LA FESTIVAL

N-am de gînd, ferească sfîntul, să vă înfățișez un ghid al Moscovei. Nici măcar al unui singur raion al ei. Ar fi o întreprindere temerară care ar necesita prea mult timp și prea multă hîrtie, inutil cheltuite de altfel, deoarece ghidurile existente sînt destul de bune și explicite. M-a mînat, dragi tovarăși care mergeți sau nu mergeți la Festival, simpla dorință de a vă înarma cu un mic plus de amănunte, curioase, pitorești despre cîteva locuri pe unde veți trece — cu pașii sau cu imaginația — prin Moscova festivalescă. O doză de erudiție nu strică. Cît de plăcut e să treci cu un brazilian sau un sud-african prin piața Pușkin și să-l lămurești de ce monumentul genialului poet se află acolo unde este și nu în altă parte!...

Dar a propos, dumneavoastră știți de ce? Oricine și-a azvîrlit privirea în vre-un ghid al Moscovei de acum zece ani sau a vizitat Moscova pînă în 1950, știe că statuia lui Pușkin se afla de partea cealaltă a pieții, în capătul bulevardului Tverskoi. Acum se află în partea opusă, în mijlocul scuarului care umple cu mireazma îmbătătoare a trandafirilor și garoafelor întreaga piață Pușkin. Marele poet are acum o perspectivă mai vastă asupra întregii străzi Gorki, cu tumultul ei neîntrerupt, obsedant.

Matinalii pietoni care treceau în zorii unei zile de toamnă a anului 1950 prin aceste locuri ale Moscovei au avut cîteva secunde impresia unei iluzii optice. Pușkin cel de bronz își părăsise în timpul nopții soclul pe care a stat decenii, trecuse strada Gorki și se instalase cu mîna sa visătoare, cu capul puțin înclinat într-o parte, pe un nou și splendid piedestal. Erau anii cînd clădirile de pe strada Gorki se mutau pe șine, în timp ce viața în interiorul lor își continua, nestingherită, cursul. Curînd, moscoviții s-au obișnuit și cu noua poziție a monumentului lui Alexandr Sergheevici. Un poet care se plimbă — ce poate fi mai firesc! Chiar dacă e de bronz...

Cînd vă veți purta pașii prin Piața Revoluției, veți fi frapați de un zid crenelat răsărit parcă din plin ev mediu în mijlocul acestui gigantic oraș modern. De veți căuta într-un ghid, o să aflați că acest zid este rămășița împrejmuirii unui cartier central din vechime, numit încă și astăzi Kitaigorod. După nume, s-ar părea că e vorba de cartierul chinezesc al Moscovei. Dar acolo n-au locuit niciodată și nu locuiesc nici astăzi chinezi. De unde oare această ciudată denumire? Ei bine, veți putea explica tovarășului dumneavoastră de plimbare, brazilian sau sud-african, cu acea siguranță neglijentă pe care o conferă erudiția, că numele cartierului provine dintr-un cuvînt mongol. Kitai înseamnă în mongolă „mijloc", deci Kitaigorod — „orașul de mijloc". Și, într-adevăr, aceasta corespunde pe de-a-ntregul așezării cartierului.

Și pentru că veni vorba de zidurile Kitai-gorodului, nu mă îndoiesc că vă veți arunca o privire și asupra faimosului hotel „Metropol" aflat prin apropiere. Dacă veți pătrunde în interiorul hotelului, veți fi impresionați, desigur, de eleganța, e drept un pic demodată, a hotelului, de amabilitatea caldă a personalului său. Dar poate că nu știți — și nu strică să știți — că aici, la „Metropol", în zilele lui Octombrie 1917, s-au baricadat iuncherii și cadeții cu mitraliere transformîndu-l într-o adevărată fortăreață. Doar cîteva zile a rezistat această fortăreață ofensivei impetuoase a Gărzilor Roșii. Au rămas urme ale acestor bătălii pe ziduri: fresca mozaicată cu caracter decorativ care înconjoară, ca un brîu, frontonul clădirii e în cîteva locuri spartă. Dinadins a fost păstrată așa, ca o mărturie a bătăliilor pentru puterea sovietică.

In decursul plimbărilor voastre prin Moscova, veți ajunge, fără îndoială, și în piața Arbat, centrul unuia din cele mai interesante cartiere ale Moscovei. Vă veți întreba, desigur, de unde vine numele acesta ciudat — Arbat. Moscoviții mai tineri vor da din umeri — rar te întrebi de ce o stradă din orașul în care te-ai născut și trăiești se numește așa și nu altfel. Vre-un moscovit mai în vîrstă vă va spune însă că aici, în această piață, se opreau cîndva negustorii tătari cu căruțele lor acoperite de coviltire care se numeau în tătărește „arba" (de aici vine, probabil, și cuvîntul romînesc „caraba").

Intr-o latură a pieții Arbat, acolo unde începe umbrosul bulevard Gogol, veți zări statuia marelui creator al „Sufletelor moarte" — un Gogol gînditor, luminos, optimist, acela care a zugrăvit cu atîta forță de evocare poetică splendoarea nopților ucrainene și farmecul uriașelor stepe rusești. Aflați însă că, pe același loc, pînă acum cîțiva ani, se înălța o altă statuie a lui Gogol — un om posomorît, acrit de viață și de oameni, dezgustat și pesimist. Inlocuirea acestei statui, care nu întruchipa de loc sensul general al operei gogoliene ci numai atitudinea scriitorului din ultimii ani ai vieții, ani îndurerați de boli și suferințe, a fost salutată cu căldură de toți moscoviții.

Fiind la Moscova, veți vizita desigur marile muzee ale capitalei sovietice. Nu veți scăpa muzeul Lenin, muzeul Revoluției, galeriile Tretiakov, muzeul Pușkin și altele. Sfatul meu este însă ca să vă găsiți timp și pentru unele muzee mai mici, nu atît de celebre dar extrem de interesante și emoționante. Sînt așa numitele case-muzeu în care au trăit mari scriitori sau artiști. Veți avea putința să simțiți cîte ceva din pasiunea și frămîntările creației lor. V-aș recomanda, în deosebi, casele-muzeu ale lui Nikolai Ostrovski, Vladimir Maiakovski, Konstantin Stanislavski. O întreagă epocă a literaturii și artei sovietice va învia în fața privirilor voastre, cu luminile și umbrele, cu biruințele și înfrîngerile, dar mai ales cu minunatele ei căutări creatoare pentru un nou drum în artă...

Nu mă îndoiesc că și la Moscova, ca și în orice alt oraș al lumii, vă va cuprinde dorința pur și simplu să hoinăriți în zilele toride pe alei umbroase, să vă răcoriți de zăduful zilei la umbra unor mari copaci seculari. Firește, aveți în mijlocul Moscovei superbul parc Gorki, aveți și alte grădini și scuaruri. Dar v-aș sfătui să nu vă mulțumiți cu centrul orașului, ci să luați metroul, autobusul sau troleibusul și să vă îndreptați către frumoasele parcuri și grădini de la marginea orașului. Cel mai frumos dintre ele este, după mine, parcul Izmailovo, creat acum cîțiva ani pe locul unde se întindea înainte o mare pădure. Parcul îmbină, în chip armonios, sălbăticia firească a naturii vii cu organizarea simplă, fără excese, datorită mîinii pricepute a omului. V-aș sfătui, de asemenea, să nu pierdeți prilejul de a vizita parcul Sokolniki, o altă luminoasă așezare verde, cu cîteva grădini de teatru și cinematograf, cu numeroase poieni-surpriză. Și, de asemenea, duceți-vă neapărat la Serebrianii bor (Crîngul de argint), un splendid parc natural așezat în afara orașului, pe țărmul rîului Moscova, unde se înșiruie, unul lîngă altul, cîteva ștranduri și debarcadere.

...Dar văd că ispita de a alcătui un ghid voluminos, în ciuda declarației inițiale mă urmărește. Ii voi rezista, totuși. Cele cîteva amănunte pitorești, înșirate dezordonat în rîndurile de mai sus, vă vor fi, poate de folos. Iar în ce privește restul — luați de mînă pe orice moscovit și rugați-l să vă călăuzească. Fiți siguri că nu vă va refuza!

Victor Bîrlădeanu

Cheiul Kotelniceskaia

săptămîna

vineri

Cei care au vizitat Parisul vorbesc despre cafenelele sale ca de una din atracțiile marelui oraș. Sînt extrem de multe la număr și fiecare cu specificul, cu personalitatea sa distinctă. Frecventate deopotrivă de poeți și de industriași, de îndrăgostiți și de jucători la bursă, ele fac organic parte din viața Parisului, sporindu-i farmecul. Mai mult decît atît: Parisul fără cafenele este tot atît de greu de conceput ca țara turnul Eiffel, sau fără celebrele anticării de pe malurile Senei.

Cu atît mai stranie li s-a părut, desigur, parizienilor știrea apărută în ziare că din ordinul prefectului de poliție un număr de 26 cafenele au fost închise într-o singură zi. De unde această cumplită înverșunare a șefului poliției împotriva romanticelor cafenele pariziene?

In chip de justificare pentru măsura luată, poliția a arătat că proprietarii cafenelelor închise sînt nord-africani și că „nu se poate tolera aglomerarea nord-africanilor din Paris la aceste cafenele".

Așa dar, închiderea cafenelelor a fost dictată de interese superioare de securitate publică. Perechile de îndrăgostiți, care după lungi plimbări pe cheiul Senei intră să bea o ceașcă de cafea sau pur și simplu să se mai sărute o dată, constituie o gravă primejdie pentru liniștea națiunii. Noroc de prefectul poliției care a sezisat-o la timp și, cu mînă forte, a luat măsurile de rigoare. In această bătălie, norocul a fost de partea autorităților: cafenelele au fost cucerite, iar dl. prefect de poliție merită toate felicitările.

Mai rămîne numai de văzut dacă închiderea celor 26 cafenele din Paris va face mai puțin ingrată misiunea trupelor franceze din Alger.

sîmbătă

Așa dar, sentința a rămas definitivă: pentru că a refuzat să-și denunțe prietenii, cunoscutul dramaturg american Arthur Miller a fost condamnat la o lună închisoare și 500 dolari amendă. Fără a avea în sine nimic original — pentru pricini similare, nenumărați alți inculpați au fost condamnați la pedepse și mai aspre — sentința aceasta merită, totuși, a fi consemnată. In primul rînd, spre lauda judecătorilor, care în această împrejurare nu s-au lăsat impresionați nici de celebritatea învinuitului, nici de protestele opiniei publice; în al doilea rînd, pentru că sentința ilustrează încă o dată faptul că în accepția Americii oficiale, solidaritatea umană, amiciția, sînt sentimente reprobabile, delicte, pe cînd trădarea, delațiunea, — virtuți civice. Lucru care, neîndoios, este de asemenea spre lauda judecătorilor cu pricina.

S-ar părea că toate sînt la locul lor în cea mai perfectă orînduire cu putință și că, deci, nu mai e nimic de adăugat la cele spuse pînă aici. Așa ar fi într-adevăr, dacă aceiași — de obicei — implacabili judecători, nu ar da din cînd în cînd dovezi de inexplicabilă îngăduință.

...De care profită indivizi suspecți de teapa acelui „flăcău din Manhattan, bătăios, trupesc, senzual", cum se recomandă el însuși, care zăpăcește de o bună bucată mințile tineretului american. Cine este el, la drept vorbind și care sînt convingerile sale?

> „Sînt cel încrezător în însușiri, în vîrste, rase
> Din popor mă ridic, în spiritul poporului,
> Iată-mă, cel ce cîntă nădejdea fără opreliști"

Și ca și cum această terminologie de agitator roșu n-ar fi destul și prea destul pentru a abate asupră-i fulgerele judecătorilor americani, el mai are cutezanța să-i și sfideze:

> „De la-nceput și pînă la sfîrșit vreau ca întreaga
> mea ființă să fie pătrunsă de materialism".

După care, continuă în cel mai tipic stil de propagandă comunistă:

> „Oricine lovește un om, în mine lovește,
> Și tot ce se face sau zice, pînă la urmă se-ntoarce
> la mine".

Și acest agitator roșu, acest materialist, care nici măcar nu-și dă osteneala să-și ascundă păcatul, acest socialist primejdios are cutezanța, închipuiți-vă! — să-l amenințe — pe cine? — pe însuși președintele Statelor Unite! Nici mai mult, nici mai puțin! Ascultați-l, vă rog:

> „Mă gîndesc la opinia publică,
> La cuvîntul grav și răspicat pe care și-l va spune
> mai curînd sau mai tîrziu, (va fi tăios,
> hotărîtor și final!)
> La președintele Statelor Unite îngălbenind de
> spaimă și întrebîndu-se: *„Ce va spune
> poporul pînă la urmă?"*.

Și acest primejdios uneltitor, al cărui fiecare cuvînt este o încărcătură de dinamită la temelia modului de viață american n-a fost chemat încă să răspundă în fața comisiei pentru cercetarea activităților antiamericane!

Este adevărat că judecătorii ar putea încerca să explice inexplicabila lor ușurință prin aceea că cel cu pricina a avut buna inspirație să moară la 26 martie 1892. După părerea noastră, acest amănunt nu este de natură nici să-l scuze pe judecători, nici să-l scoată pe vinovat de sub urmărire. Oare Aristotan, Voltaire, Dickens, Mark Twain și atîția alți morți iluștri au scăpat de epurare și interzicere?

Atunci o singură explicație mai rămîne în picioare: că onorabilii judecători, anchetatori și senatori americani nu-l citesc pe Walt Whitman.

E marele noroc al clasicului poeziei americane, care altfel ar fi împărtășit de mult soarta lui Arthur Miller și a iluștrilor săi colegi.

duminică

O femeie face comerț înfloritor vînzînd un elixir făcut din coropișnițe pisate și frunze uscate și care e bun „împotriva deochiului"... Un tînăr de 19 ani își omoară bunicul, iar după cîtva timp se sinucide constatînd că moartea bunicului nu a făcut să dispară — cum sperase — farmecele.... Bănuită că le-a făcut farmece în urma cărora le-au murit porcii, o femeie a fost bătută crunt cu biciul de către sătenii infuriați... Un om și-a omorît soacra convins că ea este piaza rea a familiei...

Unde se petrec aceste lucruri abominabile? In Polinezia, în Noua Guinee, în insulele Figi? Cîtuși de puțin: în inima Europei, în Germania occidentală.

Oricît de neverosimile ar părea, faptele de mai sus s-au petrecut în cursul acestui an. Ele au fost relatate de către dr. Bunnemann, șeful serviciului sănătății publice dintr-unul din landerele republicii federale — Saxonia inferioară, în cadrul unui articol în care arăta că credința în magie este extrem de răspîndită în această țară.

Iată un aspect mai puțin cunoscut al „miracolului vest-german"...

luni

Ce s-a întîmplat cu America?". De astă dată, revista americană „Life" — despre care se poate spune orice, în afară de faptul că ar avea atitudine critică față de actualele stări de lucruri din S.U.A. — este cea care-și pune, alarmată, această întrebare. Neliniștea revistei se datorește numărului din ce în ce mai mare de glasuri care se ridică împotriva „modului de viață american". Și nu e cîtuși de puțin vorba de neprieteni, nici măcar de „vecini cu limbă ascuțită" — ca să reluăm expresia revistei americane. Dimpotrivă, e vorba de oameni care prin concepții, stil de viață, gusturi și interese sînt foarte apropiați de America oficială. Cu atît mai dezagreabile sînt părerile lor pentru urechile americane.

Iată, de pildă, ce termeni lipsiți de orice gingășie la adresa S.U.A. folosește la despărțire René Mac Coll, corespondentul ziarului londonez „Daily Express": „Părăsesc această țară care seamănă cu un mușuroi uriaș de furnici, pline de agitație. Părăsesc această țară care se complace să-și etaleze bogății e și automobilele țipătoare. Părăsesc polițiștii gata oricînd să apese pe trăgaciul pistolului, milioanele de pilule calmante, psihiatria care a luat-o razna... Doresc să pot comanda o masă decentă într-un loc plăcut care să arate că cel care a preparat-o are oarecare idee despre ceea ce înseamnă artă culinară... un lucru aproape inexistent în America anului 1957".

Tot atît de puțin măgulitoare pentru vanitatea americană sînt și impresiile fostului corespondent la Washington al ziarului londonez „Times", precum și ale revistei londoneze „Arhitectural Review". Aceasta din urmă vorbește chiar despre „haosul în care a fost transformată America".

Cam de acest fel sînt glasurile care au speriat revista „Life" — spaimă întrutotul de înțeles. La urma urmei, nu-i este nimănui plăcut să audă despre sine lucruri dezagreabile, mai ales cînd se întîmplă — ca în cazul de față — ca aceste lucruri să fie pe deasupra și adevărate.

Nu vom jigni durerea revistei americane prin consolări sau amabilități de circumstanță. Ne-am permite doar să sugerăm ziariștilor de la „Life" să ceară colegilor lor de la „Vocea Americii" s-o lase mai domol cu descrierile ditirambice despre „modul de viață american". Nu de alta, dar pe fondul relatărilor martorilor oculari aceste descrieri sună ca o crudă ironie.

marți

Din nou...

Din nou același stol de negre, sinistre păsări de pradă planează peste o parte a Germaniei. La Hamburg, fostul amiral nazist Raeder, ale cărui crime au înroșit în anii celui de-al doilea război mondial valurile mărilor și oceanelor, și-a făcut reapariția în public cu prilejul unei parade militare navale. In valea Ruhr-ului, multimiliardarul Alfred Krupp von Bohlen-Halbach, al cărui nume de familie simbolizează ce multe generații, tunuri, moarte și război, își conduce iar giganticele sale concerne industriale. Din nou...

Din nou în orașele vest-germane se construiesc cu febrilitate cazărmi pentru ostași. Chiar în aceste zile, Bundestagul a aprobat alocările pentru construirea a 120 cazărmi pentru Bundeswehr. Concomitent cu aceasta, în diferite regiuni a început construcția de terenuri destinate lansării de rachete teleghidate.

Din nou Europa simte abătîndu-se asupra ei dinspre Germania suflarea crivățului care de atîtea ori pînă acum i-a pustiit grădinile, i-a năruit orașele, semănînd pretutindeni jale, distrugere și moarte. Din nou...

Dar nu! De astă dată, sinistrul marș al militarismului german nu trebuie să se mai repete, nu poate să se mai repete! Prea aspră și prea scump a fost plătită lecția istoriei pentru ca popoarele Europei să o poată uita. De aceea, astăzi, cînd același stol de negre, sinistre păsări ale morții planează din nou deasupra unei părți a Germaniei, bărbații și femeile bătrînului continent se unesc mai strîns în jurul forțelor vii ale popoarelor, unanimi în hotărîrea lor de a se împotrivi primejdiei.

miercuri

De mai multe zile, grănicerii de coastă americani se află în stare de alarmă. Nu, vă rog, nu zîmbiți! De astă dată nu e vorba de acea joacă de-a alarma cu bombardamente imaginare și helicoptere care „salvează" în chipul cel mai spectaculos pe cei pe care în realitate nu-i amenință nici o primejdie. De data aceasta e vorba de un lucru serios. Cel puțin în această împrejurare — cum se va vedea — starea de alarmă nu este nejustificată. Dar să relatăm mai bine faptele, așa cum apar din telegramele agențiilor de presă.

Cargobotul american „Day Way" a încărcat, pentru a scufunda în larg, un număr de 25 recipiente de oțel, conținînd reziduuri radioactive de la reactorul atomic al unui submarin în curs de construcție. Pe drum, unul din recipiente a căzut în apă și marinarii de pe vas nu i-au mai putut da de urmă. Ca urmare a acestui fapt, o zonă maritimă situată la 300 km. sud-vest de New-York a fost declarată „periculoasă pentru navigație", grănicerii de coastă primind consemn să îndepărteze vasele care ar putea intra în această zonă.

După cum se vede, o afacere destul de neplăcută, din care nimeni nu are nimic de cîștigat. Mai mult decît atît: există toate motivele să credem că cei vinovați de acest accident vor fi trași la răspundere și nu fără temei. La urma urmei, e perfect legitimă cerința ca cei cărora li se încredințează recipiente cu reziduuri radioactive să fie cu ochii în patru și să nu dea loc la întîmplări care pun în primejdie viața oamenilor.

Bănuim că chiar în acest sens va fi redactat actul de acuzare, în cazul că cei vinovați de această neglijență condamnabilă vor fi traduși în fața instanțelor de justiție militară.

Ce ar putea invoca inculpații în apărarea lor? Cel mult faptul că mai marii lor, de exemplu generalul Norstad, sau chiar unii înalți demnitari și diplomați americani, dovedesc o și mai mare ușurință și lipsă de răspundere și încă nu față de niște recipiente cu reziduuri, ci față de bombe atomice și de hidrogen, incomparabil mai radioactive, deci mai primejdioase.

Ceea ce, recunoaștem, nu poate însă constitui o circumstanță atenuantă pentru neglijența marinarilor de pe cargobotul „Day Way".

joi

Adepții democrației de tip colonialist nu-și mai încap în piele: încă o colonie britanică e pe cale de a căpăta dreptul la auto-administrare. Prevăzută cu toate vizele Ministerului Coloniilor, Democrația e pe cale să debarce de pe malurile Tamisei pe cele ale fluviului Zambezi, în Rhodesia de sud. Încă un prilej, deci, de a proslăvi puterile colonialiste, care manifestă o grijă mișcătoare pentru fericirea popoarelor subjugate... Aceasta e fațada, aspectul de paradă al lucrurilor. Dar ce se ascunde dincolo de aceste aparențe?

Nici vorbă, aceeași dragoste și grijă binevoitoare. Ca niște părinți conștienți de marea răspundere ce le apasă pe umeri, autorii proiectului de lege împing pînă la exces grija pentru odraslele lor.

Acestei griji dezinteresate i se datorește desigur aliniatul care prevede că „este de dorit să se întocmească o lege electorală care să garanteze că conducerea țării va rămîne în mîinile oamenilor civilizați și cu răspundere". Înțeleaptă prevedere, dar cum să stabilești cine sînt într-adevăr demni de acest titlu? Autorii proiectului au prevăzut și această obiecțiune: răspunsul a fost formulat chiar înaintea întrebării. Dreptul de a participa la alegeri și de a fi ales îl vor avea numai persoanele cu un venit anual de cel puțin 720 lire sterline. In felul acesta, legea ridică o primă barieră în calea antropofagilor care s-ar simți ispitiți să-și părăsească ospățul lor sărăcăcios, pentru a se înfrupta din plăcinta — mult mai savuroasă, — a democrației coloniale.

E drept că gurile rele ar putea obiecta că prin acest în aparență inofensiv aliniat, legea asigură și de aici înainte conducerea treburilor publice reprezentanților celor 135.000 albi, în dauna celor 2 milioane băștinași, care nu cîștigă nici a douăzecia parte din suma necesară pentru a putea vota. La aceasta, onorabilii gentlemani de la Colonial office vor răspunde cu sfîntă indignare: „Bine, dar băștinașii sînt sălbateci. Dovadă: nici nu cunosc ce-i aia un hotel, nu au nici măcar deprinderea folosirii unui accesoriu atît de indispensabil oricărui om civilizat, cum este liftul".

Că nu-l folosesc, nu dintr-o superstiție sau pentru că doamne ferește ar avea ceva împotriva lui, dar pentru că, pur și simplu, lucrul acesta le este interzis prin lege — asta e cu totul altceva!

Și la urma urmei toate acestea sînt fleacuri, care pălesc în fața unui lucru atît de strălucitor cum este dreptul la auto-administrare...

Victor Rusu

U. R. S. S. și popoarele afro-asiatice

Paralel cu respingerea doctrinei Eisenhower și cu condamnarea politicii de „umplere a vidului", pe care guvernul american o practică în Orientul apropiat și mijlociu, se aud tot mai mult glasuri care exprimă simpatia popoarelor afro-asiatice pentru politica Uniunii Sovietice și pentru ajutorul moral sau material al acesteia în dobîndirea sau păstrarea unei adevărate independențe.

„Respectăm Uniunea Sovietică și o simpatizăm — a declarat recent unei delegații de profesori și studenți americani care vizitează Orientul apropiat primul ministru al Siriei — pentru că ea înțelege problema noastră și pentru că în clipele cele mai grele a fost de partea noastră, întinzîndu-ne o mînă prietenească"

„Popoarele Asiei și Africii pot conta în lupta lor pentru libertate și pace pe prietenia extrem de prețioasă și pe sprijinul Uniunii Sovietice" a declarat ambasadorul Egiptului în U.R.S.S., la dineul dat de reprezentanții diplomatici ai țărilor întrunite la Bandung, cu ocazia vizitei suveranului Afganistanului în U.R.S.S.

„Conducătorii sovietici au manifestat întotdeauna un sincer interes față de conferința de la Bandung și relațiile dintre Uniunea Sovietică cu fiecare din aceste state sînt determinate de cele cinci principii ale coexistenței, care au fost confirmate în mod strălucit la Bandung", a declarat cu aceeași ocazie ambasadorul Indiei.

Asemenea declarații ilustrează o adevărată stare de spirit, tot mai puternică de la o zi la alta, și care s-a format în decursul unor ani îndelungați de examinare atentă a politicii externe sovietice de către popoarele Asiei și Africii, și apoi de colaborare sinceră. Ea nu este numai rezultatul călătoriei conducătorilor sovietici în Asia, a atitudinii sovietice față de principiile formulate la Bandung sau a cuvîntului hotărîtor pe care diplomația sovietică l-a avut în dejucarea agresiunii împotriva Egiptului. Ea constituie urmarea logică a patruzeci de ani de politică sovietică anticolonialistă nedezmințită și care s-a manifestat, rînd pe rînd, în renunțarea la concesiile țariste din China și Iran; în recunoașterea independenței Afganistanului și ajutorarea acestuia pentru consolidarea suveranității statale; în ajutorarea Turciei care lupta pentru independența națională; în recunoașterea independenței Arabiei Saudite; în sprijinirea luptei Yemenului, Siriei și Libanului pentru dobîndirea independenței; în sprijinirea cererilor Egiptului de părăsire a trupelor străine; în nenumăratele intervenții sovietice în cadrul Societății Națiunilor sau a Organizației Națiunilor Unite; în cuvîntul hotărîtor al U.R.S.S. ori de cîte ori se punea la cale sau urma să fie lichidată o agresiune, o violare a intereselor unor popoare considerate „minore". Tezele sovietice în problema Cașmirului, a coloniei portugheze Goa din India, a divergențelor de frontieră afgano-pakistaneze, au contribuit și ele la simpatiile pe care politica sovietică le recoltează azi.

Acestea, și nu „imixtiunea sovietică" — cum i-ar place unei anumite propagande ineficace și prea puțin inteligente — sînt adevăratele cauze ale prestigiului crescînd al Uniunii Sovietice, în continentele care se deșteaptă acum la o nouă viață.

B. A.

Relații model

Vizita suveranului Afganistanului în Uniunea Sovietică n-a constituit numai un răspuns formal la călătoria făcută la sfîrșitul anului 1955 de N. A. Bulganin și N. S. Hrușciov în Afganistan, ci și încă un inel din șiragul de relații cordiale de colaborare, care leagă ambele țări încă din primii ani ai regimurilor lor actuale.

Ca și asupra atîtor popoare din Asia, apariția primului stat socialist a fost hotărîtoare și asupra destinului Afganistanului. Cucerindu-și independența, în 1919, a fost recunoscut din primele zile de Uniunea Sovietică și s-au creat legături diplomatice permanente între Moscova și Kabul. Tratatul sovieto-afgan din 1921 a întărit relațiile de prietenie și a constituit ani de zile cea mai serioasă garanție a independenței Afganistanului. Acordul pentru modificarea frontierei comune din 1946 a dovedit atitudinea profund înțelegătoare a guvernului sovietic față de aspirațiile naționale ale poporului afgan. Reglementate pînă în 1950 prin tratate comerciale de livrări reciproce, legăturile de comerț se fac acum pe baza unui tratat pentru schimbul de mărfuri și plăți, care prevede coordonarea livrărilor și prețuri reciproc avantajoase. U.R.S.S. livrează Afganistanului: produse petrolifere, metale, medicamente, țesături de bumbac, zahăr, automobile, utilaj; și primește în schimb: lînă, bumbac, piei brute, fructe uscate și semințe oleaginoase. Un acord pentru acordarea de credite, intervenit în 1954, permite Afganistanului, cu asistența tehnică sovietică, construcția unei mori, a unor silozuri, a unei fabrici de pîine, a unor fabrici de asfalt și beton. In sfîrșit, în virtutea unui acord intervenit în 1955, ambii parteneri obțin dreptul de tranzit liber pe teritoriile ambelor țări. Acordul acesta este deosebit de important pentru Afganistan, care n-are ieșire la mare, și ale cărui frontiere sudice pot fi blocate, așa cum s-a întîmplat în 1955, cînd Pakistanul a închis granița comună în urma litigiului asupra Puștunistanului. In sfîrșit, nu este inutil să se amintească că atitudinea fermă a Uniunii Sovietice în 1955 a evitat agravarea conflictului afgano-pakistanez și a sugrumat în germene planurile agresive pakistaneze, expresie a dorinții cercurilor militare americane și britanice de a face Afganistanul să renunțe la politica sa de neparticipare la blocurile militare agresive.

Afganistanul nu participă într-adevăr nici la pactul de la Bagdad și nici la S.E.A.T.O. cu toate presiunile încercate asupra lui. A participat în schimb la conferința de la Bandung și, condamnînd colonialismul, pășește azi în rînd cu țările Asiei și Africii care duc o politică de pace. Aceasta a trezit simpatiile opiniei publice sovietice și a îndreptățit pe K. E. Voroșilov să declare, cu ocazia recepției date la Kremlin în cinstea suveranului Muhammed Zair Șah: „In persoana dv., noi vedem nu numai pe șeful statului afgan, dar și pe prietenul nostru, care înfăptuiește cu curaj și fermitate politica de independență și neutralitate a țării sale, politică de prietenie și colaborare sinceră între Afganistan și Uniunea Sovietică". Iată de ce, pe bună dreptate, vizita înalților oaspeți afgani și tratativele care au avut loc la Moscova pot fi considerate o nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, bazate pe coexistență pașnică, pe deplină egalitate, înțelegere, respect și colaborare.

Baltica, lac al păcii

Un foarte interesant și documentat articol publicat de profesorul finlandez Göran von Bonsdorff în n-rul 6 al revistei sovietice „Mejdunarodnaia jizn" atrăgea atenția asupra intereselor comune ale Uniunii Sovietice și ale țărilor nordice de a menține pacea și securitatea în regiunea Mării Baltice. Cooperarea între țările riverane ar putea face din Baltica, așa cum spunea articolul citat, „o mare interioară a păcii" și ar trebui să fie principala sarcină a celor nemijlocit interesați.

Punctul acesta de vedere, atît de just, nu e totuși nou. Uniunea Sovietică a manifestat din totdeauna interes unei Baltice pacifice, făcută să apropie și nu să despartă. E interesant însă că, după ce a prins rădăcini, ideea a început să se dezvolte abia acum în țările nordice, cînd pe de o parte s-au înregistrat apropieri între U.R.S.S. și țările nordice și, pe de altă parte, s-a deplins cunoscuta încordare în situația internațională. Voci tot mai numeroase, nu numai în Finlanda, dar și în Suedia și Danemarca, pledează pentru o apropiere baltică și sînt destule motive să se creadă că ar fi de domeniul posibilităților unui viitor nu prea depărtat.

Pînă atunci însă, mai trebuie îndepărtate anumite piedici. Ele sînt rezultatul coordonării unor glasuri puțin numeroase din interiorul țărilor nordice cu interesele politicii nord-Atlantice. Așa că linia oficială a acestor state mai prezintă uneori oscilări care cristalizează contradicțiile semnalate. Ar fi suficient să cităm două fapte recente, pentru a ne da seama de actualele condiții. Un articol al ministrului de externe al Suediei, Unden, publicat în nr. 4 al revistei suedeze „Världshorisont" și reprodus în nr. 28 al revistei sovietice „Timpuri noi" pledează pentru abandonarea expresiei de „libertate în ceea ce privește alianțele", referitoare la actuala politică a Suediei, și pentru adoptarea noțiunii mai precise de „neutralitate", ca mai conformă politicii guvernului suedez de a menține țara în afara conflictelor marilor puteri. Pe de altă parte, în presa suedeză, inclusiv aceea apropiată cercurilor guvernamentale, s-a vorbit în ultimul timp de posibilitatea înarmării atomice a Suediei.

Sînt fapte care se bat cap în cap. Neutralitatea este desigur compatibilă cu un minim de înarmare, pentru că, așa cum s-a spus, neutralitatea se apără și nu se declară numai. Dar ea exclude înarmarea atomică, întrucît armele atomice sînt prin excelență arme de atac. In altă ordine de idei, se naște întrebarea: întrucît Suedia nu este în măsură să fabrice armele atomice, cine i le va furniza? Iar obligațiile contractate prin însăși faptul furnizării nu ar sili Suedia să abandoneze poziția ei neutră de azi?

Sînt probleme cărora opinia publică suedeză trebuie să le facă față și la a căror rezolvare va contribui fără îndoială cunoscuta cumpănire, acel bun simț al popoarelor nordice.

Două treimi din omenire suferă de subnutriție

Revista „Réalités Femina" a întreprins o mare anchetă cu privire la condițiile social-economice în care trăiește omenirea, la care au răspuns savanți și specialiști din diferite domenii. Concluzia care se desprinde din aceste răspunsuri e că o mare parte a oamenilor sînt lipsiți de dreptul elementar de a-și potoli foamea. Intr-adevăr, se pare că două treimi din populația globului suferă în prezent de foame cronică. Și nu e vorba numai de populația țărilor slab dezvoltate, ci chiar și de milioane de oameni din cele mai dezvoltate țări capitaliste, care suferă de asemenea de pe urma subnutriției. In Asia și Africa, milioane de oameni mor în fiecare an din pricina inaniției. La fiecare o mie de copii, 120 mor din primul an, din cauza subnutriției și a mizeriei groaznice care bîntuie în țările afro-asiatice.

In fața acestui tablou întunecat, nu se poate să nu te gîndești la uriașele resurse care se irosesc ca urmare a cursei înarmărilor. Cîte milioane de vieți nu ar putea fi salvate din ghiarele mizeriei și ale morții, dacă fie și numai o parte a fondurilor care în prezent sînt cheltuite pentru fabricarea armelor atomice ar fi afectată ajutorării regiunilor slab dezvoltate!

In nordul Europei

După recenta călătorie a conducătorilor sovietici în Finlanda, după schimbul de mesaje intervenit între președintele consiliului de miniștri al U.R.S.S. și premierii Norvegiei și Danemarcei, un nou fapt atrage atenția asupra raporturilor dintre Uniunea Sovietică și țările nordice și pune în deosebită lumină eforturile celei dintîi de a crea o bază solidă raporturilor de colaborare multilaterală și deci de coexistență pașnică pe eșichierul nord-european. Este vorba de încheierea cu succes a tratativelor sovieto-norvegiene asupra utilizării în comun a rîului de frontieră Pasvik.

Discuțiile care s-au purtat cîtva timp la Moscova între delegațiile guvernamentale ale celor două țări au urmărit și au realizat un acord în virtutea căruia rîul Pasvik va fi amenajat în comun pentru producerea de energie electrică necesară regiunilor nordice ale celor doi parteneri. E vorba de lucrări la albia rîului și de construirea a trei sau patru hidrocentrale cu capacitate totală de aproximativ 130.000 kW. Lucrările propriu zise vor începe în cursul anului viitor.

Semnificativ pentru atmosfera în care s-au desfășurat tratativele și pentru rezultatele obținute este interviul acordat de primul ministru norvegian, Gerhardsen, ziarului „Friheten" și care exprimă satisfacția cercurilor guvernamentale și a opiniei publice norvegiene pentru faptul că înțelegerea și ajutorul tehnic al Uniunii Sovietice vor permite alimentarea Norvegiei cu energia atît de necesară în anii viitori. Un alt fapt este însă tot atît de important. Ținînd seama de legăturile de solidaritate dintre statele nordice, reușita tratativelor sovieto-finlandeze poate fi considerată o consecință indirectă a cordialelor raporturi sovieto-finlandeze. De asemenea, nu este exclus ca datorită ecoului cu deosebire favorabil al încheierii acordului sovieto-norvegian, acesta să opereze mai departe o nouă apropiere, în atîtea domenii posibile, între Uniunea Sovietică și țările nordice. O bază solidă de pace este tot ce a urmărit pînă acum Uniunea Sovietică la frontierele ei septentrionale, și dacă acordul cu privire la utilizarea în comun a rîului Pasvik constituie încă un pas mare de apropiere, el nu trebuie să rămînă, desigur, ultimul.

Mai bine mai tîrziu...

Mai bine mai tîrziu decît niciodată, spune un foarte vechi și universal proverb. Și într-adevăr, tîrziu, tîrziu de tot, la aproape doi ani după primele propuneri sovietice, guvernul de la Bonn s-a declarat în sfîrșit de acord cu începerea la Moscova a tratativelor comerciale dintre cele două țări. După atîtea avataruri, cristalizate în mesaje și răspunsuri, în note și discuții verbale, în declarații oficiale și comentarii de presă oficioase, după atîta timp pierdut pentru cauza colaborării și a apropierii, iată că s-a fixat pentru 22 iulie data la care, cele două delegații vor trebui să pășească la examinarea unor probleme litigioase și la discutarea unui acord.

Problemele litigioase se referă fără îndoială la afirmațiile vest-germane cu privire la prezența unui rest de prizonieri germani, condamnați pentru crime de război, pe teritoriul sovietic, prezență contestată de altfel de guvernul sovietic. De asemenea, mai privesc și prezența unor cetățeni sovietici în Germania occidentală, ca urmare a deplasărilor de război. Ar fi fost desigur de preferat ca guvernul de la Bonn să nu condiționeze tratativele de discutarea unor asemenea litigii și să se consacre în întregime posibilităților de apropiere și de colaborare. Dar acceptarea de către U.R.S.S. a acestui punct de vedere nu face decît să dovedească larga ei dispoziție de a face tot posibilul pentru urnirea relațiilor sovieto-vest-germane din actualul punct mort.

Sarcina principală a tratativelor trebuie să fie însă una eminamente pozitivă: punerea raporturilor comerciale pe o bază sigură, crearea unui teren pentru dezvoltarea ulterioară a relațiilor tehnico-economice între cele două țări. Pînă acum, cercurile guvernamentale vest-germane s-au arătat destul de reticente. Par a se teme de o angajare prea serioasă, care ar fi neplăcută partenerilor ei occidentali, după cum au totuși nevoie de realizarea unui acord, ca lozincă în campania electorală care bate din plin. Așa se face că, întrebat dacă poate fi vorba de încheierea unui tratat de comerț, Von Eckardt, șeful presei de la Bonn, a declarat că nu e în perspectivă deocamdată decît un acord comercial. Intre ambele posibilități deosebirea rezidă în durată și amploare.

E prematur însă să speculăm asupra rezultatelor tratativelor. Să sperăm că, dincolo de obligațiile diplomatice și de calculele electorale, delegația germană va face dovada aceleiași bunăvoințe și comprehensiuni, cu care luările de atitudine sovietice ne-au deprins de mult în examinarea raporturilor cu Republica Federală Germană.

Rupere sau întrerupere?

Ironizînd comportarea reprezentanților occidentali la lucrările subcomisiei Comitetului O.N.U. pentru dezarmare de la Londra, un spiritual ziarist spunea că tactica întrebuințată era de a discuta cît mai mult pentru a realiza cît mai puțin. De discutat s-a discutat într-adevăr mult la Londra și nu se poate spune că rezultatele obținute au fost direct proporționale cu timpul cheltuit. S-au realizat totuși în ultima vreme unele apropieri principiale care preziceau întrucîtva așa de mult doriții „primi pași". In tot cazul, era de așteptat ca, dată fiind presiunea morală a opiniei publice, intransigențele absolute să se topească și să facă loc posibilităților de compromis.

După două întreruperi, iată că a început să se ventileze în cercurile din preajma delegațiilor occidentale ideea necesității unei a treia suspendări a dezbaterilor. De astă dată ar urma să fie mult mai lungă. Aprecierile variază: de la trei săptămîni pînă la trei luni.

Se naște în mod logic întrebarea: care ar putea fi necesitatea acestei noi întreruperi pe care o solicită, se pare, puterile occidentale? Să aibă nevoie delegațiile respective de o nouă consultare a guvernelor lor? Aceasta s-ar putea face telefonic, așa cum se obișnuiește, sau ar reduce suspendarea la cîteva zile. In tot cazul, n-ar fi nevoie de săptămîni și, mai ales, luni de zile. Sau urmăresc oare guvernele occidentale reexaminarea și eventual revizuirea punctelor lor de vedere, noi consultări interguvernamentale? Ar fi posibil, datorită presiunii morale a opiniei publice de care pomeneam mai sus. Dar nici aceasta n-ar necesita suspendarea pe timp atît de îndelungat.

La Londra suflă de cîtva timp un val de căldură, epidemia de gripă n-a slăbit din intensitate și unii delegați au obosit de atîtea discuții sau simt nevoia unei binemeritate odihne după un an de muncă. Ar fi motive logice de întrerupere și, în tot cazul, mai serioase decît acelea care au fost puse în circulație în ultimele zile.

Motivele reale ale suspendării trebuie căutate în altă direcție: în cercurile care au redactat discursul generalului Norstad și au violat armistițiul din Coreea. Sînt cercurile marii finanțe și industrii, ale Departamentului de Stat și ale Pentagonului, care, dorind o întrerupere, pot antrena și adeziunea celorlalte puteri occidentale. In goană după profituri crescînde, aceste cercuri văd într-un acord, chiar redus, asupra problemelor dezarmării, primejdia scăderii comenzilor militare guvernamentale. Aceasta a dus la rechemările repetate ale lui Harold Stassen și urmărește o întrerupere îndelungată a convorbirilor acum, cînd au început să se profileze perspectivele unei apropieri.

Cronicar

„VEAC NOU" organ al Consiliului General A.R.L.U.S. Apare săptămînal. Redacția și administrația: strada Ion Ghica 5 Telefon 3.03.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piața Scînteii, București.
ABONAMENTE: pe 3 luni, 3 lei; pe 6 luni, 6 lei; pe un an, 12 lei. Abonamentele se fac la toate oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. STAS — 3452 — 52.